

Balanscentrale

Statistieken op basis van de jaarrekeningen en sociale balansen van ondernemingen, grote en zeer grote verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen.

Verklarende nota voor het boekjaar 2016

De informatie opgenomen in deze handleiding kan worden gewijzigd zonder voorafgaandelijke kennisgeving. De Nationale Bank van België kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor schade, van welke aard dan ook, die direct of indirect voortvloeit uit of betrekking heeft op het gebruik van deze handleiding.

© Nationale Bank van België, Brussel.

Alle rechten voorbehouden.

De volledige of gedeeltelijke verveelvoudiging van deze brochure voor educatieve en niet-commerciële doeleinden is toegestaan mits bronvermelding.

Gegevens 1 september 2018. Deze publicatie bestaat eveneens in het Frans.

Inhoud

1. INLEIDING	5
2. SOORTEN STATISTIEKEN	7
3. STATISTISCHE POPULATIE	9
3.1 Jaarrekeningen van de ondernemingen	9
3.1.1 <i>Jaarrekeningen die deel uitmaken van de statistieken</i>	9
3.1.2 <i>Niet in de statistieken opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen</i>	10
3.1.3 <i>Uitsplitsing van de ondernemingen in functie van hun rechtsvorm en de aard van het gebruikte jaarrekeningmodel</i>	10
3.1.4 <i>Sectorale uitsplitsing van enkele kenmerkende grootheden - Boekjaar 2016</i>	11
3.2 Jaarrekeningen van de verenigingen	12
3.2.1 <i>Jaarrekeningen van verenigingen die deel uitmaken van de statistieken</i>	12
3.2.2 <i>Niet in de statistieken opgenomen jaarrekeningen van verenigingen</i>	13
3.2.3 <i>Sectorale uitsplitsing van enkele kenmerkende grootheden - Boekjaar 2016</i>	14
3.3 Sociale balansen	15
3.3.1 <i>Sociale balansen opgenomen in de statistieken</i>	15
3.3.2 <i>Uitsplitsing naargelang de rechtsvorm en de aard van het gebruikte model van sociale balans</i>	16
3.3.3 <i>Sectorale uitsplitsing volgens de aard van het model</i>	16
4. GROEPERINGEN WAARVOOR STATISTIEKEN BESCHIKBAAR ZIJN.....	17
4.1 Groeperingen volgens de activiteitssector.....	17
4.2 Groeperingen per rechtsvorm	18
5. GEPUBLICEEERDE STATISTIEKEN.....	19
5.1 Belangrijke wijzigingen ingevolge de omzetting van de Richtlijn 2013/34/EU naar Belgisch recht – statistische breuk voor de ondernemingen	19
5.1.1 <i>Volledig jaarrekeningmodel</i> :	20
5.1.1.1 Wijzigingen.....	20
5.1.1.2 Specifiek voor boekjaar 2016 – Aangepaste geglobaliseerde voorstelling.....	26
5.1.2 <i>Verkort jaarrekeningmodel</i>	28
5.1.2.1 Wijzigingen.....	28
5.1.2.2 Specifiek voor boekjaar 2016 – Aangepaste geglobaliseerde voorstelling.....	32
5.1.3 <i>Microjaarrekeningmodel</i>	33
5.2 Globalisaties van rubrieken	35
5.3 Gepubliceerde ratio's voor ondernemingen.....	36

5.3.1	<i>Algemeen</i>	36
5.3.2	<i>Ratio's die voor de ondernemingen berekend worden</i>	36
5.3.3	<i>Gemiddelde ratio's en spreiding van ratio's in kwartielen</i>	42
5.3.4	<i>Methodologische opmerkingen</i>	42
5.3.5	<i>Definitie van de ratio's voor ondernemingen</i>	45
5.4	Gepubliceerde ratio's voor verenigingen en stichtingen.....	54
5.4.1	<i>Algemeen</i>	54
5.4.2	<i>Bepaalde representativiteit van de statistieken op basis van de jaarrekeningen van verenigingen en stichtingen</i>	54
5.4.3	<i>Ratio's die voor de verenigingen en stichtingen berekend worden</i>	56
5.4.4	<i>Gemiddelde ratio's en spreiding van ratio's in kwartielen</i>	61
5.4.5	<i>Methodologische opmerkingen</i>	62
5.4.6	<i>Definitie van de ratio's voor verenigingen en stichtingen</i>	63
6.	LEVERINGSWIJZE VAN DE STATISTIEKEN.....	71
7.	BIJLAGEN.....	73
7.1	BIJLAGE 1 - Sectorale groeperingen waarvoor de statistieken beschikbaar zijn...74	
7.1.1	<i>Statistieken op basis van de jaarrekeningen van ondernemingen en de sociale balansen</i>	74
7.1.2	<i>Statistieken op basis van de jaarrekeningen van verenigingen en de sociale balansen</i> 86	
7.2	BIJLAGE 2 - Lijst van de groeperingen volgens de rechtsvorm	88

1. Inleiding

De wetgever heeft de Balanscentrale bevoegd gemaakt¹ om drie categorieën van statistieken op te stellen op basis van de aan haar bezorgde gegevens:

- de statistieken betreffende **gestandaardiseerde jaarrekeningen neergelegd door de niet-financiële ondernemingen** (met inbegrip van de rubrieken van de sociale balansen die tezamen met de jaarrekeningen worden neergelegd);
- de statistieken betreffende de **gestandaardiseerde jaarrekeningen neergelegd door de grote en zeer grote verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen** (met inbegrip van de rubrieken van de sociale balans die er deel van uitmaken);
- de statistieken betreffende het **geheel van de sociale balansen**, ongeacht of zij deel uitmaken van de door de ondernemingen gepubliceerde neerleggingsformulieren, of de door de verenigingen zonder winstoogmerk en private stichtingen neergelegde jaarrekeningen, dan wel of zij afzonderlijk aan de Nationale Bank werden bezorgd.

¹ Artikel 106 van het Wetboek van vennootschappen; artikels 17 en 37 van de wet van 27 juni 1921 betreffende de verenigingen zonder winstoogmerk en de stichtingen; artikel 23 van het Koninklijk Besluit van 4 augustus 1996 betreffende de sociale balans.

2. Soorten statistieken

Voor het boekjaar 2016 zijn **de statistieken op basis van de gestandaardiseerde jaarrekeningen van ondernemingen** (evenals de rubrieken van de sociale balansen, in de mate dat zij begrepen zijn in de gestandaardiseerde neerleggingsformulieren), samengesteld uit:

- globalisaties van de rubrieken, die per groepering het totaal geven van elke rubriek waarvoor een optelling of globalisatie zinvol is (zie punt 5.2);
- spreiding en gemiddelden van financiële ratio's, opgesteld, enerzijds, voor de volledige , verkorte en microjaarrekeningen afzonderlijk en, anderzijds, voor deze drie categorieën samen (zie punt 5.3).

De **statistieken op basis van de gestandaardiseerde jaarrekeningen van de grote en zeer grote verenigingen en stichtingen** (met inbegrip van de rubrieken van de sociale balans, voor zover zij deel uitmaken van de jaarrekening), bestaan uit:

- globalisaties van rubrieken (zie punt 5.2);
- en de spreiding en gemiddelden van financiële ratio's specifiek voor verenigingen, voor de volledige en verkorte jaarrekeningen afzonderlijk, enerzijds, en voor beide categorieën van jaarrekeningen samen, anderzijds (zie punt 5.4).

Hun voorstelling is identiek met de overeenkomstige statistieken over de gestandaardiseerde jaarrekeningen van ondernemingen.

De statistieken op basis van de sociale balansen bestaan enkel uit globalisaties van rubrieken, verkregen door optelling van alle bedragen van de rubrieken met dezelfde benaming van de individuele sociale balansen. De voorstelling is identiek met die van de globalisaties van de gestandaardiseerde jaarrekeningen.

3. Statistische populatie

De statistische populatie verschilt naargelang de in aanmerking genomen gegevens afkomstig zijn van:

- gestandaardiseerde jaarrekeningen van ondernemingen;
- gestandaardiseerde jaarrekeningen van verenigingen;
- sociale balansen.

3.1 Jaarrekeningen van de ondernemingen

De totale statistische populatie bestaat uit 412.265 ondernemingen die hun jaarrekening in 2016 hebben afgesloten en deze uiterlijk begin 2018 hebben neergelegd.

Vooraleer de statistieken worden opgemaakt, spoort de Balanscentrale **systematisch de vergissingen en weglatingen** op die in de individuele jaarrekeningen voorkomen en brengt zij, in de mate van het mogelijke, de nodige verbeteringen aan.

3.1.1 Jaarrekeningen die deel uitmaken van de statistieken

De in aanmerking genomen jaarrekeningen zijn die welke worden neergelegd door de ondernemingen die hun jaarrekening volgens een gestandaardiseerd model opstellen. Het betreft **ondernemingen** onderworpen aan artikel 98 van het *Wetboek van vennootschappen* of aan elke andere wettelijke of reglementaire bepaling die ernaar verwijst en die niet tot de financiële sector behoren of die niet onderworpen zijn aan specifieke bepalingen wegens de aard van hun activiteiten:

Een onderneming wordt volgens artikel 15 van het *Wetboek van vennootschappen* als **groot**² beschouwd indien zij op de balansdatum van het laatst afgesloten boekjaar beursgenoteerd is of meer dan één van de volgende criteria overschrijdt:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand³: 50
- jaaromzet (exclusief btw): 9 miljoen EUR
- balanstotaal: 4,5 miljoen EUR.

Indien het een moedervenootschap betreft, dan dient de evaluatie t.o.v. de groottecriteria op geconsolideerde basis te gebeuren. Voor de verbonden ondernemingen die zelf geen moedervenootschap zijn, geldt deze regel niet.

² De criteria ter bepaling van de grootte van de ondernemingen werden gewijzigd door de wet van 18 december 2015. Deze nieuwe criteria zijn van toepassing op jaarrekeningen waarvan het boekjaar aanvangt na 31 december 2015.

³ Het gemiddeld aantal werknemers is het gemiddelde, uitgedrukt in voltijdse equivalenten, van het aantal werknemers op het einde van elke maand van het beschouwde boekjaar, die via een Dimona-verklaring zijn aangegeven of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister.

Een grote onderneming moet het **volledig jaarrekeningmodel** gebruiken. Een kleine onderneming mag het **verkort model** gebruiken.

Binnen de categorie van kleine ondernemingen is er de subcategorie van microvennootschappen die hun jaarrekening volgens het **micromodel** mogen opstellen. Het gaat hier om vennootschappen die maximaal 1 van volgende drempelwaarden overschrijden (Wetboek van Vennootschappen artikel 15/1):

- jaargemiddelde van het personeelsbestand⁴: 10
- jaaromzet (exclusief btw): 700.000 EUR
- balanstotaal: 350.000 EUR.

Bovendien mag een microvennootschap op de datum van de jaarafsluiting geen moeder- of dochtervennootschap zijn.

Jaarrekeningen van buitenlandse ondernemingen die met betrekking tot hun activiteit in België een jaarrekening hebben neergelegd zonder daartoe verplicht te zijn, werden in de statistieken opgenomen als deze jaarrekeningen volgens een standaardmodel opgesteld zijn.

3.1.2 Niet in de statistieken opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen

Er werd voor de statistieken geen rekening gehouden met de jaarrekeningen van ondernemingen

- die een ander model moeten gebruiken dan het volledige, het verkorte of het micromodel: de kredietinstellingen, de erkende verzekeringsmaatschappijen, de SICAV's en gemeenschappelijke investeringsfondsen, de interbedrijfsgeneeskundige diensten;
- die hun maatschappelijke zetel weliswaar in België hebben, maar hun activiteit hoofdzakelijk uitoefenen in het buitenland;
- die in vereffening zijn en waarvan de jaarrekening geen "normale" activiteit meer weerspiegelt.

3.1.3 Uitsplitsing van de ondernemingen in functie van hun rechtsvorm en de aard van het gebruikte jaarrekeningmodel

Rechtsvorm	Aantal neergelegde jaarrekeningen afgesloten in 2016			Totaal
	Volledig model	Verkort model	Micromodel	
Naamloze vennootschappen	15.902	47.865	17.076	80.843
Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	4.721	178.469	132.315	315.505
Coöperatieve vennootschappen	5	360	398	763
Coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	661	5.757	3.332	9.750
Andere rechtsvormen	629	3.190	1.439	5.258
Geheel van de ondernemingen	21.918	235.641	154.560	412.119

⁴ Het gemiddeld aantal werknemers is het gemiddelde, uitgedrukt in voltijdse equivalenten, van het aantal werknemers op het einde van elke maand van het beschouwde boekjaar, die via een Dimona-verklaring zijn aangegeven of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister.

3.1.4 Sectorale uitsplitsing van enkele kenmerkende grootheden - Boekjaar 2016

	Aantal ondernemingen					Balanstotaal (in miljoenen EUR)					Toegevoegde waarde (in miljoenen EUR)					Personeelsbestand (in duizenden VTE)*				
	Volledig model	Verkort model	Micro model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	Micro model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	Micro model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	Micro model	TOTAAL	%
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	100	3.645	1.980	5.725	1,4	1.330	4.714	1.028	7.071	0,3	248	853	114	1.215	0,6	2,4	9,3	0,9	12,6	0,6
Energie en waterhuishouding	224	318	112	654	0,2	179.045	1.546	77	180.668	6,9	8.766	161	6	8.933	4,1	27,4	0,2	0,0	27,6	1,4
Verwerkende industrie	3.173	12.871	6.577	22.621	5,5	360.137	16.573	1.947	378.657	14,5	49.585	5.300	454	55.339	25,6	361,2	72,8	6,0	440,0	21,7
Bouwnijverheid	1.597	28.923	20.460	50.980	12,4	39.389	24.957	5.269	69.615	2,7	6.624	6.358	1.267	14.250	6,6	77,5	86,4	16,1	179,9	8,9
Handel en horeca	6.198	62.961	36.698	105.857	25,7	188.394	52.673	9.036	250.103	9,5	32.434	12.484	1.849	46.767	21,6	301,6	173,1	27,7	502,3	24,8
Vervoer en telecommunicatie	1.560	7.586	4.158	13.304	3,2	121.104	7.978	1.098	130.180	5,0	18.373	2.800	299	21.472	9,9	178,1	36,6	3,7	218,4	10,8
Diensten aan ondernemingen en particulieren	6.736	98.044	66.911	171.691	41,7	621.259	138.209	29.288	788.755	30,1	37.306	16.302	3.924	57.533	26,6	384,7	141,0	24,0	549,7	27,1
Overige sectoren	2.330	21.293	17.664	41.287	10,0	750.975	54.095	10.102	815.172	31,1	6.184	3.240	1.655	11.080	5,1	68,0	25,5	4,1	97,6	4,8
Geheel van de ondernemingen	21.918	235.641	154.560	412.119	100,0	2.261.634	300.744	57.845	2.620.222	100,0	159.520	47.499	9.569	216.589	100,0	1.400,8	544,8	82,6	2.028,2	100,0

* VTE: gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten

3.2 Jaarrekeningen van de verenigingen

De totale statistische populatie bestaat uit 7.226 verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen die hun jaarrekening in 2016 hebben afgesloten en deze uiterlijk begin 2018 bij de Balanscentrale hebben neergelegd.

Vooraleer de statistieken worden opgemaakt, spoort de Balanscentrale ook in deze jaarrekeningen **systematisch de vergissingen en weglatingen** op en brengt zij, in de mate van het mogelijke, de nodige verbeteringen aan.

3.2.1 Jaarrekeningen van verenigingen die deel uitmaken van de statistieken

De in de statistieken verwerkte jaarrekeningen zijn die welke werden neergelegd door de verenigingen die hun jaarrekening volgens een gestandaardiseerd model opstellen.

Het gaat om jaarrekeningen opgesteld en gepubliceerd overeenkomstig deel I, eerste boek, titel IV, hoofdstukken II en III van het *Koninklijk Besluit van 19 december 2003 betreffende de boekhoudkundige verplichtingen en de openbaarmaking van jaarrekeningen van bepaalde verenigingen zonder winstoogmerk, internationale verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen*.

Enkel de **grote en zeer grote** verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen⁵ dienen een jaarrekening bij de Balanscentrale neer te leggen.

Het **volledig model voor verenigingen** is verplicht voor de zeer grote verenigingen zonder winstoogmerk en stichtingen. Verenigingen die onder de drempels van een zeer grote vereniging blijven mogen het **verkort model voor verenigingen** gebruiken

Worden als **groot** beschouwd volgens artikels 17 en 37 van de *wet van 27 juni 1921*: de vzw's en stichtingen die bij de afsluiting van het boekjaar ten minste twee van de drie volgende criteria bereiken of overschrijden:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand (in voltijds equivalenten): 5
- ontvangsten op jaarbasis, andere dan uitzonderlijke ontvangsten (exclusief btw): 312.500 EUR
- balanstotaal: 1.249.500 EUR.

Worden als **zeer groot** beschouwd: de vzw's en stichtingen

- met een gemiddeld personeelsbestand (in voltijdse equivalenten) op jaarbasis van meer dan 100
- of, indien zij meer dan één van de volgende drempels overschrijden:
 - jaargemiddelde van het personeelsbestand (in voltijdse equivalenten): 50
 - ontvangsten op jaarbasis, andere dan uitzonderlijke ontvangsten (exclusief btw): 7.300.000 EUR
 - balanstotaal: 3.650.000 EUR.

⁵ Verenigingen zonder winstoogmerk (vzw), internationale verenigingen zonder winstoogmerk (ivzw), private stichtingen en stichtingen van openbaar nut.

3.2.2 Niet in de statistieken opgenomen jaarrekeningen van verenigingen

Zijn niet opgenomen in de statistieken, de jaarrekeningen van:

- de kleine vzw's en stichtingen, welke hun jaarrekening bij de griffie van de rechtbank van koophandel neerleggen;
- de grote vzw's en stichtingen die vanwege de aard van hun hoofdactiviteit onderworpen zijn aan specifieke regels en hun jaarrekening volgens een "afwijkend model" opmaken en neerleggen bij de Balanscentrale;
- de grote verenigingen bedoeld in artikel 1, 1° van de *wet van 14 juli 1989 betreffende de beperking en controle van de verkiezingsuitgaven aangegaan voor de verkiezing van de federale Kamers, alsook de financiering en open boekhouding van de politieke partijen.*

3.2.3 Sectorale uitsplitsing van enkele kenmerkende grootheden - Boekjaar 2016

	Aantal verenigingen				Balanstotaal				Personeelsbestand			
					(in miljoenen EUR)				(in duizenden VTE)*			
	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%	Volledig model	Verkort model	TOTAAL	%
Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	836	1.990	2.826	39,1	18.556	3.492	22.048	41,9	196,4	43,5	239,9	64,0
Onderwijs	289	651	940	13,0	4.132	1.402	5.534	10,5	51,7	11,0	62,7	16,7
Kunst, amusement en recreatie	45	620	665	9,2	575	995	1.570	3,0	4,7	7,2	11,9	3,2
Diverse verenigingen	139	1.525	1.664	23,0	2.918	6.082	9.000	17,1	5,6	13,2	18,8	5,0
Andere activiteiten	198	929	1.127	15,6	10.910	3.584	14.494	27,5	29,7	11,7	41,4	11,1
Geheel van de verenigingen	1.507	5.715	7.222	100,0	37.091	15.555	52.645	100,0	288,2	86,6	374,8	100,0

* VTE: gemiddeld personeelsbestand in voltijdse equivalenten.

3.3 Sociale balansen

Alle bij de Nationale Bank neergelegde of aan de Nationale Bank bezorgde sociale balansen die aan de door de Balanscentrale bepaalde kwaliteitseisen voldoen, worden in de statistieken opgenomen.

In tegenstelling tot de balans, de resultatenrekening en de toelichting van de gestandaardiseerde jaarrekening is de sociale balans niet onderworpen aan verplichte rekenkundige en logische controles.

Dit belet niet dat de Balanscentrale, om de samenhang van de statistische gegevens te waarborgen, intern talrijke rekenkundige en logische controles uitvoert op de gegevens van de individuele sociale balansen.

3.3.1 Sociale balansen opgenomen in de statistieken

Het gaat over de sociale balansen van:

- ondernemingen die hun sociale balans als onderdeel van het neerleggingsformulier moeten opmaken en openbaar maken door neerlegging bij de Balanscentrale, weze dit volgens het volledig, verkort of micro gestandaardiseerd model, dan wel volgens een specifiek of afwijkend jaarrekeningmodel. De ondernemingen moeten hun sociale balans invullen vanaf 1 werknemer;
- vzw's en stichtingen, die hun sociale balans als integraal deel van de jaarrekening moeten opmaken en openbaar maken door neerlegging bij de Balanscentrale, weze dit volgens het volledig of verkort gestandaardiseerd model, dan wel volgens een specifiek of afwijkend jaarrekeningmodel. De vzw's en stichtingen moeten een sociale balans invullen vanaf een gemiddeld aantal werknemers op jaarbasis van 20 voltijdse equivalenten;
- ondernemingen naar buitenlands recht die in België een bijkantoor hebben;
- buitenlandse vzw's die in België een centrum van werkzaamheden hebben;
- ziekenhuizen die noch een handelsvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, noch een vzw zijn, maar niettemin hun sociale balans dienen te bezorgen;
- andere privaatrechtelijke rechtspersonen die geen jaarrekening moeten neerleggen, maar wel een sociale balans, van zodra zij ten minste 20 personeelsleden, uitgedrukt in voltijdse equivalenten, tewerkstellen.

3.3.2 Uitsplitsing naargelang de rechtsvorm en de aard van het gebruikte model van sociale balans

Rechtsvorm	Aantal ondernemingen en verenigingen die hun sociale balans hebben neergelegd volgens een				Personeelsbestand uitgedrukt in VTE* (in duizenden)			
	volledig model	verkort model	micro model	Totaal	volledig model	verkort model	micro model	Totaal
Naamloze vennootschappen	11.829	22.913	3.840	38.582	1.086,6	200,8	9,0	1.296,4
Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	3.195	68.018	37.936	109.149	155,8	316,0	70,3	542,1
Coöperatieve vennootschappen	2	55	66	123	0,3	0,2	0,1	0,5
Coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	515	2.649	1.077	4.241	69,6	20,0	2,9	92,6
Verenigingen zonder winsttoegmerk	1.465	3.827	n.v.t.	5.292	289,9	71,4	n.v.t.	361,3
Andere rechtsvormen**	699	715	189	1.603	207,9	4,5	0,4	212,7
Totaal	17.705	98.177	43.108	158.990	1.810,1	613,0	82,6	2.505,7

* Rubriek 1003 van de sociale balans.

** Openbare instellingen en vennootschappen met als rechtsvorm VOF, GCV, ESV, private stichtingen ...

3.3.3 Sectorale uitsplitsing volgens de aard van het model

Sector	Aantal sociale balansen voor 2016					Totaal aantal tewerkgestelde personen in VTE* (in duizenden)				
	Volledig model	Verkort model	Micro model	Totaal	in % van de populatie	Volledig model	Verkort model	Micro model	Totaal	in % van de populatie
Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	79	1.657	537	2.273	1,4	2,7	9,3	0,9	12,9	0,5
Energie- en waterhuishouding**	90	37	10	137	0,1	27,7	0,2	0,0	27,9	1,1
Verwerkende industrie**	2.844	8.150	2.577	13.571	8,5	361,2	72,5	6,0	439,8	17,6
Bouwnijverheid	1.084	14.067	7.837	22.988	14,5	77,6	85,9	16,1	179,6	7,2
Handel en horeca	5.489	35.673	14.427	55.589	35,0	301,0	172,7	27,7	501,3	20,0
Vervoer en telecommunicatie	1.363	4.248	1.442	7.053	4,4	177,7	36,6	3,7	218,1	8,7
Diensten aan ondernemingen en particulieren	4.088	26.941	12.919	43.948	27,6	416,0	158,9	24,0	598,9	23,9
Totaal van de niet-financiële ondernemingen	14.983	90.597	39.735	145.315	91,4	1.364,7	536,4	78,5	1.979,6	79,0
Non-profit sector	1.607	6.167	2.928	10.702	6,7	352,7	71,9	3,4	428,0	17,1
Financiële dienstverlening en verzekeringen	1.115	1.413	445	2.973	1,9	92,7	4,6	0,7	98,0	3,9
Totaal van alle sectorale activiteiten	17.705	98.177	43.108	158.990	100,0	1.810,1	613,0	82,6	2.505,7	100,0

* Rubriek 1003 van de sociale balans.

** De vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en kweekstoffen inbegrepen.

4. Groeperingen waarvoor statistieken beschikbaar zijn

De Balanscentrale maakt statistieken volgens de activiteitssector en volgens de rechtsvorm.

4.1 Groeperingen volgens de activiteitssector

De sectorale groeperingen zoals gekozen door de Balanscentrale zijn bepaald door middel van de activiteitscode die zij aan elke onderneming of vereniging die een jaarrekening neerlegt toekent. De gebruikte codificatie is de NACE-BEL-nomenclatuur, gepubliceerd door de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie van de FOD Economie, welke de Belgische versie is van de "Algemene nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese gemeenschappen", gepubliceerd door EUROSTAT.

De NACE-BEL-nomenclatuur is volgens een decimaal stelsel gecodeerd met meerdere detailniveau's en omvat secties en subsecties (gecodeerd met letters), afdelingen (2 cijfers), klassen (3 cijfers), groepen (4 cijfers) en subgroepen (5 cijfers).

De via de NBB.Stat-toepassing van de Nationale bank verspreide statistieken van de Balanscentrale voor de boekjaren 2009 tot 2016, zijn gebaseerd op de NACE-BEL 2008 -nomenclatuur.

De lijst van de groeperingen waarvoor statistieken beschikbaar zijn voor het boekjaar 2016, hun samenstelling in termen van activiteitscode volgens de nomenclatuur NACE-BEL 2008, alsook het aantal ondernemingen en verenigingen op basis waarvan de verschillende categorieën van statistieken werden berekend, volgen achteraan dit document als bijlage 1.

Het opstellen van de statistieken voor de verenigingen en stichtingen gebeurt aan de hand van specifieke sectorale groeperingen. De lijst van deze specifieke sectoren werd bepaald door de Balanscentrale in samenwerking met diverse experts uit de verenigingssector, verenigd in de schoot van de werkgroep die belast was met het definiëren van een geheel van financiële ratio's specifiek voor de verenigingen en stichtingen (cfr. punt 5.4). De lijst met deze groeperingen is opgenomen in de bijlage 1 onder punt 7.1.2.

4.2 Groeperingen per rechtsvorm

De totale in aanmerking genomen populatie voor de berekening van de statistieken met betrekking tot de groeperingen FJV008, FJV014, FJV015 en FJV016 behoort tot de sectorale groepering PU450 "Geheel van de ondernemingen", zonder de ondernemingen waarvan de activiteit onvoldoende bekend is. Elke onderscheiden rechtsvorm omvat ook de ondernemingen met sociaal oogmerk.

De in aanmerking genomen populatie voor de berekening van de statistieken met betrekking tot de groepering FJV017 wordt gevormd door de verenigingen zonder winstoogmerk die een standaard jaarrekeningmodel neergelegd hebben, ongeacht tot welke sector zij behoren.

5. Gepubliceerde statistieken

5.1 Belangrijke wijzigingen ingevolge de omzetting van de Richtlijn 2013/34/EU naar Belgisch recht – statistische breuk voor de ondernemingen

Omwille van ingrijpende wijzigingen worden voor ondernemingen de geglobaliseerde cijfers van 2016 en deze van oudere boekjaren niet binnen eenzelfde dataset weergegeven. Er is met andere woorden een breuk tussen de huidige en de voorgaande statistieken.

De wet en het koninklijk besluit van 18 december 2015 tot omzetting van de Europese boekhoudrichtlijn 2013/34/EU hebben ingrijpende wijzigingen doorgevoerd met betrekking tot de openbaar te maken jaarrekening van ondernemingen. Dit heeft geleid tot een grondige wijziging, zowel inhoudelijk als structureel, van de jaarrekeningmodellen voor ondernemingen en tot de introductie van het micromodel, bedoeld voor kleine vennootschappen die beantwoorden aan de criteria voor microvennootschappen. Deze nieuwe neerleggingsbepalingen gelden voor alle boekjaren die een aanvang nemen na 31 december 2015.

Bovendien werd een nieuwe methodologie van kracht voor het bepalen van de grootte van ondernemingen.

Vanaf het boekjaar 2016 worden de globalisaties van de jaarrekeningen van ondernemingen voorgesteld overeenkomstig de nieuwe jaarrekeningmodellen.

Doordat een statistisch boekjaar gebaseerd is op de afsluitingsdatum, stelde zich voor boekjaar 2016 het specifieke probleem van de gelijktijdige aanwezigheid van oude en nieuwe schemarubrieken binnen dezelfde statistische afsluiting. Zo zijn er de rubrieken die toegevoegd werden en dus niet bestonden in de oude modellen, alsook de rubrieken van de oude modellen die niet meer voorkomen in de nieuwe modellen. Om de hiaten die daaruit voortvloeien op te vangen, heeft de Balanscentrale bepaalde rubrieken aan de geglobaliseerde voorstelling toegevoegd. In de tabellen onder punt 5.1.1 en punt 5.1.2 wordt, voor het volledige en verkorte model, een overzicht van de betreffende wijzigingen weergegeven, alsook voor beide modellen de geglobaliseerde lay-out die de coherentie herstelt.

5.1.1 Volledig jaarrekeningmodel:

5.1.1.1 Wijzigingen

OUDE TOESTAND		NIEUWE TOESTAND	
BALANS – ACTIVA			
VASTE ACTIVA	20/28	OPRICHTINGSKOSTEN	20
Oprichtingskosten	20	VASTE ACTIVA	21/28
Immateriële vaste activa	21	Immateriële vaste activa	21
BALANS – PASSIVA			
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5
Pensioenen en soortgelijke verplichtingen.....	160	Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160
Belastingen.....	161	Fiscale lasten	161
Grote herstellings- en onderhoudswerken	162	Grote herstellings- en onderhoudswerken	162
Overige risico's en kosten.....	163/5	Milieuverplichtingen	163
		Overige risico's en kosten	164/5
RESULTATENREKENING			
Bedrijfsopbrengsten	70/74	Bedrijfsopbrengsten	70/76A
Omzet	70	Omzet.....	70
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname)..... (+)/(-)	71	Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname)..... (+)/(-)	71
Geproduceerde vaste activa.....	72	Geproduceerde vaste activa.....	72
Andere bedrijfsopbrengsten	74	Andere bedrijfsopbrengsten.....	74
		Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	76A
Bedrijfskosten	60/64	Bedrijfskosten	60/66A
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	60	Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen.....	60
Aankopen	600/8	Aankopen	600/8
Voorraad: afname (toename)	609 (+)/(-)	Voorraad: afname (toename)..... (+)/(-)	609
Diensten en diverse goederen	61	Diensten en diverse goederen	61
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen..... (+)/(-)	62	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	62 (+)/(-)
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa.....	630
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)	631/4 (+)/(-)	Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)..... (+)/(-)	631/4
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)	635/7 (+)/(-)	Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)	635/8 (+)/(-)

Andere bedrijfskosten	640/8	Andere bedrijfskosten.....	640/8
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	(-) 649	Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten..... (-)	649
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)	(+)/(-) 9901	Niet-recurrente bedrijfskosten	66A
		Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)..... (+)/(-)	9901
Financiële opbrengsten	75	Financiële opbrengsten.....	75/76B
Opbrengsten uit financiële vaste activa.....	750	Recurrente financiële opbrengsten.....	75
Opbrengsten uit vlottende activa	751	Opbrengsten uit financiële vaste activa.....	750
Andere financiële opbrengsten	752/9	Opbrengsten uit vlottende activa	751
		Andere financiële opbrengsten	752/9
		Niet-recurrente financiële opbrengsten.....	76B
Financiële kosten	65	Financiële kosten	65/66B
Kosten van schulden.....	650	Recurrente financiële kosten.....	65
Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)..... (+)/(-)	651	Kosten van schulden.....	650
Andere financiële kosten	652/9	Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handels vorderingen: toevoegingen (terugnemingen)..... (+)/(-)	651
Winst (Verlies) uit de gewone bedrijfsuitoefening vóór belasting	(+)/(-) 9902	Andere financiële kosten	652/9
		Niet-recurrente financiële kosten.....	66B
Uitzonderlijke opbrengsten.....	76	Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting	(+)/(-) 9903
Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	780
Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa.....	761	Overboeking naar de uitgestelde belastingen ..	680
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	762	Belastingen op het resultaat	(+)/(-) 67/77
Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	763	Belastingen.....	670/3
Andere uitzonderlijke opbrengsten.....	764/9	Regularisering van belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen	77
Uitzonderlijke kosten	66	Winst (Verlies) van het boekjaar..... (+)/(-)	9904
Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	Onttrekking aan de belastingvrije reserves	789
Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	Overboeking naar de belastingvrije reserves ...	689
Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen)..... (+)/(-)	662	Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar	(+)/(-) 9905
Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa..	663		
Andere uitzonderlijke kosten.....	664/8		
Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten	(-) 669		
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting..... (+)/(-)	9903		
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	780		
Overboeking naar de uitgestelde belastingen	680		
Belastingen op het resultaat	(+)/(-) 67/77		
Belastingen	670/3		

Regularisering van belastingen en terugnemering van voorzieningen voor belastingen	77		
Winst (Verlies) van het boekjaar (+)/(-)	9904		
Onttrekking aan de belastingvrije reserves	789		
Overboeking naar de belastingvrije reserves	689		
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar (+)/(-)	9905		
RESULTAATVERWERKING			
Uit te keren winst	694/6	Uit te keren winst	694/7
Vergoeding van het kapitaal	694	Vergoeding van het kapitaal	694
Bestuurders of zaakvoerders	695	Bestuurders of zaakvoerders	695
Andere rechthebbenden	696	Werknemers	696
		Andere rechthebbenden	697
TOELICHTING – STAAT VAN DE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA			
KOSTEN VAN ONDERZOEK EN ONTWIKKELING		KOSTEN VAN ONTWIKKELING	
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8051P	Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8051P
Mutaties tijdens het boekjaar		Mutaties tijdens het boekjaar	
Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	8021	Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa	8021
Overdrachten en buitengebruikstellingen	8031	Overdrachten en buitengebruikstellingen	8031
Overboekingen van een post naar een andere	(+)/(-) 8041	Overboekingen van een post naar een andere	(+)/(-) 8041
Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8051	Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8051
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8121P	Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8121P
Mutaties tijdens het boekjaar		Mutaties tijdens het boekjaar	
Geboekt	8071	Geboekt	8071
Teruggenomen	8081	Teruggenomen	8081
Verworven van derden	8091	Verworven van derden	8091
Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	8101	Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen	8101
Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 8111	Overgeboekt van een post naar een andere	(+)/(-) 8111
Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8121	Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8121
NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	210	NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR	81311
		KOSTEN VAN ONDERZOEK DIE WERDEN GEMAAKT TIJDENS EEN BOEKJAAR DAT EEN AANVANG HEEFT GENOMEN VÓÓR 1 JANUARI 2016	
		Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8055P

		Mutaties tijdens het boekjaar	
		Aanschaffingen, met inbegrip van de geproduceerde vaste activa.....	8025
		Overdrachten en buitengebruikstellingen.....	8035
		Overboekingen van een post naar een andere (+)/(-)	8045
		Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8055
		Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8125P
		Mutaties tijdens het boekjaar	
		Geboekt.....	8075
		Teruggenomen.....	8085
		Verworven van derden	8095
		Afgeboekt na overdrachten en buitengebruikstellingen.....	8105
		Overgeboekt van een post naar een andere (+)/(-)	8115
		Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8125
		NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR ...	81312
		KOSTEN VAN ONDERZOEK DIE WERDEN GEMAAKT TIJDENS EEN BOEKJAAR DAT EEN AANVANG HEEFT GENOMEN NA 31 DECEMBER 2015	
		Aanschaffingswaarde per einde van het boekjaar	8056
		Afschrijvingen en waardeverminderingen per einde van het boekjaar	8126
		NETTOBOEKWAARDE PER EINDE VAN HET BOEKJAAR ...	81313
TOELICHTING - GELDBELEGGINGEN EN OVERLOPENDE REKENINGEN			
OVERIGE GELDBELEGGINGEN		OVERIGE GELDBELEGGINGEN	
Aandelen	51	Aandelen en geldbeleggingen andere dan vastrentende beleggingen.....	51
Boekwaarde verhoogd met het niet-opgevraagde bedrag.....	8681	Aandelen – Boekwaarde verhoogd met het niet-opgevraagde bedrag.....	8681
Niet-opgevraagd bedrag.....	8682	Aandelen – Niet-opgevraagd bedrag.....	8682
		Edele metalen en kunstwerken	8683
TOELICHTING - OPBRENGSTEN (opbrengsten en kosten van uitzonderlijke omvang of uitzonderlijke mate van voorkomen)			
		NIET-RECURRENTE OPBRENGSTEN	76
		Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	(76A)
		Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760
		Terugneming van voorzieningen voor	

uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten	7620
Meerwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa	7630
Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	764/8
NIET-RECURRENTE FINANCIËLE OPBRENGSTEN	(76B)
Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en kosten	7621
Meerwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa	7631
Andere niet-recurrente financiële opbrengsten	769
NIET-RECURRENTE KOSTEN	66
Niet-recurrente bedrijfskosten	(66A)
Niet-recurrente afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660
Voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten: toevoegingen (bestedingen)	(+)/(-) 6620
Minderwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa	6630
Andere niet-recurrente bedrijfskosten	664/7
Als herstructureringskosten geactiveerde niet-recurrente bedrijfskosten	(-) 6690
Niet-recurrente financiële kosten	(66B)
Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661
Voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen)	(+)/(-) 6621
Minderwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa	6631
Andere niet-recurrente financiële kosten	668
Als herstructureringskosten geactiveerde niet-recurrente financiële kosten	(-) 6691

TOELICHTING - BETREKKINGEN MET VERBONDEN ONDERNEMINGEN, GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN EN ONDERNEMINGEN WAARMEE EEN DEELNEMINGSVERHOUDING BESTAAT

ONDERNEMINGEN WAARMEE EEN DEELNEMINGSVERHOUDING BESTAAT		GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN	
Financiële vaste activa	(282/3)	Financiële vaste activa	9253
Deelnemingen	(282)	Deelnemingen	9263
Achtergestelde vorderingen	9272	Achtergestelde vorderingen	9273
Andere vorderingen	9282	Andere vorderingen	9283

Vorderingen	9292	Vorderingen	9293
Op meer dan één jaar	9302	Op meer dan één jaar.....	9303
Op hoogstens één jaar	9312	Op hoogstens één jaar	9313
Schulden	9352	Schulden	9353
Op meer dan één jaar	9362	Op meer dan één jaar.....	9363
Op hoogstens één jaar.....	9372	Op hoogstens één jaar	9373
		Persoonlijke en zakelijke zekerheden	
		Door de onderneming gesteld of	
		onherroepelijk beloofd als waarborg voor	
		schulden of verplichtingen van geassocieerde	
		ondernemingen	9383
		Door geassocieerde ondernemingen gesteld of	
		onherroepelijk beloofd als waarborg voor	
		schulden of verplichtingen van de	
		onderneming.....	9393
		Andere betekenisvolle financiële	
		verplichtingen	9403
		ANDERE ONDERNEMINGEN WAARMEE EEN	
		DEELNEMINGSVERHOUDING BESTAAT	
		Financiële vaste activa	9252
		Deelnemingen	9262
		Achtergestelde vorderingen	9272
		Andere vorderingen.....	9282
		Vorderingen	9292
		Op meer dan één jaar.....	9302
		Op hoogstens één jaar	9312
		Schulden	9352
		Op meer dan één jaar.....	9362
		Op hoogstens één jaar	9372

5.1.1.2 Specifiek voor boekjaar 2016 – Aangepaste geglobaliseerde voorstelling

· Resultatenrekening

		<i>RES. VOL 4</i>	
Bedrijfsopbrengsten		70/76A	
Omzet.....	6.10	70	
Voorraad goederen in bewerking en gereed product en bestellingen in uitvoering: toename (afname) (+)/(-)		71	
Geproduceerde vaste activa.....		72	
Andere bedrijfsopbrengsten.....	6.10	74	
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	6.12	76A	enkel voor NEW
Bedrijfskosten		60/66A	
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen.....		60	
Aankopen.....		600/8	
Voorraad: afname (toename)..... (+)/(-)		609	
Diensten en diverse goederen.....		61	
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+)/(-)	6.10	62	
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa.....		630	
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)..... (+)/(-)	6.10	631/4	
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen) (+)/(-)	6.10	635/7	
Andere bedrijfskosten.....	6.10	640/8	
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten..... (-)		649	
Niet-recurrente bedrijfskosten	6.12	66A	enkel voor NEW
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies) (+)/(-)		9901	
Financiële opbrengsten		75/76B	
Recurrente financiële opbrengsten.....		75	
Opbrengsten uit financiële vaste activa.....		750	
Opbrengsten uit vlottende activa.....		751	
Andere financiële opbrengsten.....	6.11	752/9	
Niet-recurrente financiële opbrengsten	6.12	76B	enkel voor NEW
Financiële kosten		65/66B	
Recurrente financiële kosten.....	6.11	65	
Kosten van schulden.....		650	
Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan voorraden, bestellingen in uitvoering en handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen) .. (+)/(-)		651	
Andere financiële kosten.....		652/9	
Niet-recurrente financiële kosten	6.12	66B	enkel voor NEW
Uitzonderlijke opbrengsten (oude modellen)		76AB	} enkel voor OLD voor boekjaar 2016: interne rubrieken om ook de bedragen van de oude modellen te tonen
Uitzonderlijke kosten (oude modellen)		66AB	
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting (+)/(-)		9903	
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen		780	

· Toelichting

Toelichting VOL 6.12

NIET-RECURRENTE OPBRENGSTEN	76	
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	(76A)	
Terugneming van afschrijvingen en van waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	760	
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten	7620	} enkel voor NEW
Meerwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa	7630	
Andere niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	764/8	
Niet-recurrente financiële opbrengsten	(76B)	
Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	761	
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en kosten	7621	} enkel voor NEW
Meerwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa	7631	
Andere niet-recurrente financiële opbrengsten	769	
Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (oude modellen)	762AB	} toont de bedragen voor OLD
Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa (oude modellen)	763AB	
Andere uitzonderlijke opbrengsten (oude modellen)	764/9AB	
NIET-RECURRENTE KOSTEN	66	
Niet-recurrente bedrijfskosten	(66A)	
Niet-recurrente afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	660	
Voorzieningen voor uitzonderlijke bedrijfsrisico's en -kosten: toevoegingen (bestedingen)	6620	} enkel voor NEW
Minderwaarden bij de realisatie van immateriële en materiële vaste activa	6630	
Andere niet-recurrente bedrijfskosten	664/7	
Als herstructureringskosten geactiveerde niet-recurrente bedrijfskosten (-)	6690	
Niet-recurrente financiële kosten	(66B)	
Waardeverminderingen op financiële vaste activa	661	
Voorzieningen voor uitzonderlijke financiële risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen)	6621	} enkel voor NEW
Minderwaarden bij de realisatie van financiële vaste activa	6631	
Andere niet-recurrente financiële kosten	668	
Als herstructureringskosten geactiveerde niet-recurrente financiële kosten (-)	6691	
Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten (oude modellen)...	662AB	} toont de bedragen voor OLD
Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa (oude modellen)	663AB	
Andere uitzonderlijke kosten (oude modellen)	664/8AB	
Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (oude modellen)	669AB	

De termen "OLD" en "NEW" in het geglobaliseerd overzicht verwijzen naar de versie van de voor de neerlegging gebruikte jaarrekeningmodellen:

- OLD: het betreft rubrieken die enkel voorkomen in de "oude" jaarrekeningmodellen van toepassing voor boekjaren die aanvangen vóór 01/01/2016;
- NEW: het betreft rubrieken die enkel voorkomen in de "nieuwe" jaarrekeningmodellen van toepassing voor boekjaren die aanvangen vanaf 01/01/2016.

5.1.2 Verkort jaarrekeningmodel

5.1.2.1 Wijzigingen

OUDE TOESTAND		NIEUWE TOESTAND	
BALANS – ACTIVA			
VASTE ACTIVA	20/28	OPRICHTINGSKOSTEN	20
Oprichtingskosten	20	VASTE ACTIVA	21/28
Immateriële vaste activa	21	Immateriële vaste activa	21
BALANS - PASSIVA			
Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5	Voorzieningen voor risico's en kosten	160/5
		Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	160
		Fiscale lasten	161
		Grote herstellings- en onderhoudswerken	162
		Milieuverplichtingen	163
		Overige risico's en kosten	164/5
RESULTATENREKENING			

Bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten		Bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten	
Brutomarge	(+)/(-) 9900	Brutomarge	(+)/(-) 9900
Omzet*	70	Waarvan: niet-recurrente bedrijfsopbrengsten ..	76A
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen*	60/61	Omzet*	70
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen..(+)/(-)	62	Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen *	60/61
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630	Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen.....(+)/(-)	62
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)...(+)/(-)	631/4	Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	630
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen	635/7	Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)	(+)/(-) 631/4
(bestedingen en terugnemingen)	(+)/(-) 640/8	Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen)	(+)/(-) 635/8
Andere bedrijfskosten	649	Andere bedrijfskosten	640/8
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten	(-) 9901	Als herstructureringskosten geactiveerde	
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)(+)/(-)	75		

* Facultatieve vermelding

Financiële opbrengsten.....	65	bedrijfskosten	(-) 649
Financiële kosten		Niet-recurrente bedrijfskosten	66A
Winst (Verlies) uit de gewone bedrijfsuitoefening	9902	Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)	(+)/(-) 9901
vóór belasting.....	76	Financiële opbrengsten.....	75/76B
Uitzonderlijke opbrengsten	66	Recurrente financiële opbrengsten.....	75
Uitzonderlijke kosten.....		Waarvan: kapitaal- en interestsubsidies	753
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór	9903	Niet-recurrente financiële opbrengsten	76B
belasting.....	(+)/(-) 780	Financiële kosten.....	65/66B
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	680	Recurrente financiële kosten.....	65
Overboeking naar de uitgestelde belastingen	67/77	Niet-recurrente financiële kosten	66B
Belastingen op het resultaat	(+)/(-) 9904	Winst (Verlies) van het boekjaar vóór	
Winst (Verlies) van het boekjaar	(+)/(-) 789	belasting	(+)/(-) 9903
Onttrekking aan de belastingvrije reserves	689	Onttrekking aan de uitgestelde belastingen.....	780
Overboeking naar de belastingvrije reserves		Overboeking naar de uitgestelde belastingen...	680
Te bestemmen winst (verlies) van het	9905	Belastingen op het resultaat.....	(+)/(-) 67/77
boekjaar	(+)/(-)	Winst (Verlies) van het boekjaar.....	(+)/(-) 9904
		Onttrekking aan de belastingvrije reserves.....	789
		Overboeking naar de belastingvrije reserves ...	689
		Te bestemmen winst (verlies) van het	
		boekjaar	(+)/(-) 9905

RESULTAATVERWERKING

Uit te keren winst.....	694/6	Uit te keren winst	694/7
Vergoeding van het kapitaal	694	Vergoeding van het kapitaal.....	694
Bestuurders of zaakvoerders	695	Bestuurders of zaakvoerders	695
Andere rechthebbenden	696	Werknemers.....	696
		Andere rechthebbenden	697

TOELICHTING - STAAT VAN HET KAPITAAL

Maatschappelijk kapitaal		Eigen aandelen	
Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar	100P	Gehouden door de vennootschap zelf	
Geplaatst kapitaal per einde van het boekjaar	(100)	Kapitaalbedrag.....	8721
Niet-gestort kapitaal		Aantal aandelen	8722
Niet-opgevraagd kapitaal.....	(101)	Gehouden door haar dochters	
Opgevraagd, niet-gestort kapitaal	8712	Kapitaalbedrag	8731
		Aantal aandelen	8732
Eigen aandelen		Verplichtingen tot uitgifte van aandelen	
Gehouden door de vennootschap zelf		Als gevolg van de uitoefening van	
Kapitaalbedrag	8721	CONVERSIERECHTEN	
Aantal aandelen	8722		
Gehouden door haar dochters			
Kapitaalbedrag	8731		
Aantal aandelen	8732		

Bedrag van de lopende converteerbare leningen	8740		
Bedrag van het te plaatsen kapitaal	8741		
Maximum aantal uit te geven aandelen	8742		
Als gevolg van de uitoefening van INSCHRIJVINGSRECHTEN			
Aantal inschrijvingsrechten in omloop.....	8745		
Bedrag van het te plaatsen kapitaal.....	8746		
Maximum aantal uit te geven aandelen	8747		
Toegestaan, niet-geplaatst kapitaal	8751		
Aandelen buiten kapitaal			
Verdeling			
Aantal aandelen.....	8761		
Daaraan verbonden stemrecht	8762		
Uitsplitsing volgens de aandeelhouders			
Aantal aandelen gehouden door de vennootschap zelf	8771		
Aantal aandelen gehouden door haar dochters	8781		
TOELICHTING – STAAT VAN DE SCHULDEN		ANDERE OVEREENKOMSTIG HET WETBOEK VAN VENNOOTSCHAPPEN TE VERMELDEN INLICHTINGEN	
Vervallen belastingschulden	9072	Vervallen belastingschulden	9072
Vervallen schulden ten aanzien van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid	9076	Vervallen schulden ten aanzien van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.....	9076
		BEDRAG VAN DE KAPITAAL- EN INTERESTSUBSIDIES TOEGEKEND OF AANGEREKEND DOOR DE OVERHEID OF DOOR OVERHEIDSINSTELLINGEN.....	9078
TOELICHTING - RESULTATEN			
PERSONEEL EN PERSONEELSKOSTEN		PERSONEEL EN PERSONEELSKOSTEN	
Werknemers waarvoor de onderneming een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister		Werknemers waarvoor de onderneming een DIMONA-verklaring heeft ingediend of die zijn ingeschreven in het algemeen personeelsregister	
Totaal aantal op de afsluitingsdatum.....	9086	Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	9087
Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	9087	OPBRENGSTEN EN KOSTEN VAN UITZONDERLIJKE OMVANG OF UITZONDERLIJKE MATE VAN VOORKOMEN	
Aantal daadwerkelijk gepresteerde uren	9088	Niet-recurrente opbrengsten	76
Personeelskosten		Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	(76A)
Bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen	620	Niet-recurrente financiële opbrengsten	(76B)
Werkgeversbijdragen voor sociale verzekeringen	621	Niet-recurrente kosten	66
Werkgeverspremies voor bovenwettelijke verzekeringen	622	Niet-recurrente bedrijfskosten	(66A)
Andere personeelskosten.....	623	Niet-recurrente financiële kosten	(66B)
Ouderdoms- en overlevingspensioenen	624		

		FINANCIËLE RESULTATEN	
		Geactiveerde interesten.....	6503
FINANCIËLE RESULTATEN			
Door de overheid toegekende subsidies, aangerekend op de resultatenrekening			
Kapitaalsubsidies	9125		
Interestsubsidies	9126		
Geactiveerde intercalaire interesten	6503		
Bedrag van het disconto ten laste van de onderneming bij de verhandeling van vorderingen	653		
Saldo van de gevormde (aangewende of teruggenomen) voorzieningen met financieel karakter (+)/(-)	656		
TOELICHTING – BETREKKINGEN MET VERBONDEN ONDERNEMINGEN			
VERBONDEN ONDERNEMINGEN		VERBONDEN OF GEASSOCIEERDE ONDERNEMINGEN	
Vorderingen op verbonden ondernemingen.....	9291	Waarborgen toegestaan in hun voordeel	9294
Waarborgen toegestaan in hun voordeel	9294	Andere betekenisvolle verplichtingen aangegaan in hun voordeel	9295
Andere betekenisvolle verplichtingen aangegaan in hun voordeel	9295		
TOELICHTING – NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN			
		PENSIOENEN DIE DOOR DE ONDERNEMING ZELF WORDEN GEDRAGEN	
		Geschat bedrag van de verplichtingen die voortvloeien uit reeds gepresteerd werk	9220

5.1.2.2 Specifiek voor boekjaar 2016 – Aangepaste geglobaliseerde voorstelling

• Resultatenrekening

RES. VKT 4

Bedrijfsopbrengsten en bedrijfskosten

Brutomarge..... (+)/(-)		9900	
Waarvan: niet-recurrente bedrijfsopbrengsten.....		76A	enkel voor NEW
Omzet*		70	
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen*		60/61	
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen (+)/(-)	6.4	62	
Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa.....		630	
Waardeverminderingen op voorraden, op bestellingen in uitvoering en op handelsvorderingen: toevoegingen (terugnemingen)..... (+)/(-)		631/4	
Voorzieningen voor risico's en kosten: toevoegingen (bestedingen en terugnemingen) (+)/(-)		635/7	
Andere bedrijfskosten.....		640/8	
Als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfskosten..... (-)		649	
Niet-recurrente bedrijfskosten		66A	enkel voor NEW
Bedrijfswinst (Bedrijfsverlies)..... (+)/(-)		9901	
Financiële opbrengsten.....	6.4	75/76B	
Recurrente financiële opbrengsten.....		75	
Waarvan: kapitaal- en interestsubsidies.....		753	
Niet-recurrente financiële opbrengsten.....		76B	enkel voor NEW
Financiële kosten	6.4	65/66B	
Recurrente financiële kosten		65	
Niet-recurrente financiële kosten.....		66B	enkel voor NEW
Uitzonderlijke opbrengsten (oude modellen).....		76AB	toont de bedragen voor OLD
Uitzonderlijke kosten (oude modellen).....		66AB	
Winst (Verlies) van het boekjaar vóór belasting ... (+)/(-)		9903	
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen		780	
Overboeking naar de uitgestelde belastingen		680	
Belastingen op het resultaat (+)/(-)		67/77	
Winst (Verlies) van het boekjaar (+)/(-)		9904	
Onttrekking aan de belastingvrije reserves		789	
Overboeking naar de belastingvrije reserves		689	
Te bestemmen winst (verlies) van het boekjaar.... (+)/(-)		9905	

* Facultatieve vermelding

- Toelichting

Toel. VKT 6.4

OPBRENGSTEN EN KOSTEN VAN UITZONDERLIJKE OMVANG OF UITZONDERLIJKE MATE VAN VOORKOMEN	
Niet-recurrente opbrengsten	76
Niet-recurrente bedrijfsopbrengsten	(76A)
Niet-recurrente financiële opbrengsten	(76B)
Uitzonderlijke opbrengsten (oude modellen)	(76AB)
Niet-recurrente kosten	66
Niet-recurrente bedrijfskosten	(66A)
Niet-recurrente financiële kosten	(66B)
Uitzonderlijke kosten (oude modellen)	(66AB)
FINANCIËLE RESULTATEN	
Geactiveerde interesten	6503

enkel voor NEW

toont het geglobaliseerd bedrag voor OLD

enkel voor NEW

toont het geglobaliseerd bedrag voor OLD

De termen “OLD” en “NEW” in het geglobaliseerd overzicht verwijzen naar de versie van de voor de neerlegging gebruikte jaarrekeningmodellen:

- OLD: het betreft rubrieken die enkel voorkomen in de “oude” jaarrekeningmodellen van toepassing voor boekjaren die aanvangen vóór 01/01/2016;
- NEW: het betreft rubrieken die enkel voorkomen in de “nieuwe” jaarrekeningmodellen van toepassing voor boekjaren die aanvangen vanaf 01/01/2016.

5.1.3 Microjaarrekeningmodel

Vennootschappen die noch een moeder vennootschap, noch een dochter vennootschap zijn en maximaal 1 van onderstaande drempelwaarden overschrijden (Wetboek van Vennootschappen artikel 15/1) mogen het micromodel gebruiken:

- jaargemiddelde van het personeelsbestand: 10
- jaaromzet (exclusief btw): 700.000 EUR
- balanstotaal: 350.000 EUR.

Het jaarrekeningmodel voor micro-ondernemingen stemt grotendeels overeen met het verkorte model.

Zo zijn de *Balans*, *Resultatenrekening* en de *Resultaatverwerking* van verkort en micro identiek.

In de onderdelen *Toelichting* en *Andere overeenkomstig artikel 100 van het Wetboek van vennootschappen* te vermelden inlichtingen komen volgende rubrieken wel voor in het verkorte model, maar niet in het micromodel:

Rubriekcode	Verkort model	Micromodel
8731	VKT 6.2	
8732	VKT 6.2	
8912	VKT 6.3	
8913	VKT 6.3	
8921	VKT 6.3	
891	VKT 6.3	
901	VKT 6.3	
8981	VKT 6.3	
8991	VKT 6.3	
9001	VKT 6.3	
9011	VKT 6.3	
9021	VKT 6.3	
9051	VKT 6.3	
8922	VKT 6.3	
892	VKT 6.3	
902	VKT 6.3	
8982	VKT 6.3	
8992	VKT 6.3	
9002	VKT 6.3	
9012	VKT 6.3	
9022	VKT 6.3	
9032	VKT 6.3	
9042	VKT 6.3	
9052	VKT 6.3	
9062	VKT 6.3	
9087	VKT 6.4	
76	VKT 6.4	
66	VKT 6.4	
6503	VKT 6.4	
9294	VKT 6.6	
9295	VKT 6.6	

5.2 Globalisaties van rubrieken

De globalisaties van rubrieken zijn afzonderlijk berekend voor de drie categorieën van statistieken en hebben betrekking op

- jaarrekeningen van ondernemingen (en dit voor het volledige, het verkorte en het micromodel en voor de drie modellen samen beschouwd);
- jaarrekeningen van verenigingen en stichtingen (en dit voor het volledige en het verkorte model en voor de twee modellen samen beschouwd);
- sociale balansen van ondernemingen en verenigingen samen beschouwd (en dit voor het volledige, het verkorte en het micromodel en voor de drie modellen samen).

Zij zijn het resultaat van de optelling van al de bedragen van gelijknamige rubrieken en subrubrieken met dezelfde benaming uit de individuele jaarrekeningen en/of sociale balansen die behoren tot één van de drie statistische populaties. Op die manier wordt een totaalbedrag⁶ verkregen voor elke post.

Het aantal ondernemingen of verenigingen dat tussenkomt bij de vorming van deze totaalbedragen wordt eveneens vermeld.

Als een rubriek niet bestaat voor één van de modellen, wordt dit in de kolommen der geglobaliseerde bedragen en het aantal ondernemingen of verenigingen aangeduid met een sterretje "*". In dergelijk geval is er evenmin een totaalbedrag voor de verschillende modellen samen; dit wordt op dezelfde manier aangeduid.

Voor de meeste rubrieken die, zoals bijvoorbeeld het bedrijfsresultaat, zowel met een positief als met een negatief bedrag kunnen voorkomen, werd geen compensatie uitgevoerd: voor zulke rubrieken verschijnen in de globalisaties de som van de positieve bedragen en de som van de negatieve bedragen afzonderlijk. Deze werkwijze laat toe een inzicht te hebben in de manier waarop de nettobedragen, die de lezer door de verrekening van de positieve en de negatieve bedragen gemakkelijk zelf kan berekenen, tot stand zijn gekomen.

De aandacht wordt gevestigd op het feit dat het op basis van de jaarrekeningen niet mogelijk is de onderlinge financieel-economische relaties van de ondernemingen die behoren tot eenzelfde groep te elimineren. De globalisaties mogen bijgevolg niet worden beschouwd als geconsolideerde rekeningen.

⁶ Om de leesbaarheid te bevorderen worden alle bedragen van de statistieken - die in eenheden EUR berekend zijn - afgerond op en uitgedrukt in duizenden EUR. Daardoor kan er een klein verschil voorkomen tussen de waarde van een totaalrubriek en de som van de bedragen van zijn detailrubrieken.

5.3 Gepubliceerde ratio's voor ondernemingen

De manier van berekenen van de ratio's is anders voor de statistische populatie van de jaarrekeningen van ondernemingen dan voor de statistische populatie van de jaarrekeningen van verenigingen.

5.3.1 Algemeen

Bij de keuze van de ratio's die de Balanscentrale berekent voor de volledige, verkorte en micromodellen van jaarrekeningen van ondernemingen werd rekening gehouden met:

- het advies dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven op 18 december 1981 heeft verstrekt betreffende het opstellen van een globale statistiek van boekhoudkundige ratio's op basis van de door de ondernemingen volgens het gestandaardiseerde model neergelegde jaarrekeningen;
- de werkzaamheden van het Belgisch Centrum voor Normalisatie van de Accountancy en het Revisoraat, waarvan de resultaten in februari 1985 werden gepubliceerd in de brochure "Zicht op de jaarrekening".

5.3.2 Ratio's die voor de ondernemingen berekend worden

De gepubliceerde ratio's zijn ingedeeld in vier groepen, naargelang ze betrekking hebben op:

- **de exploitatie**

Deze ratio's zijn indicatoren voor de industriële en commerciële doeltreffendheid van een vennootschap, zonder rekening te houden met haar financiële en uitzonderlijke resultaten. Ze zijn gebaseerd op de verkoopmarge van de onderneming en haar toegevoegde waarde.

- **de rendabiliteit**

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen de bruto- en netto-rendabiliteit van het eigen vermogen enerzijds en deze van het totaal geïnvesteerd vermogen of het totaal der activa anderzijds. Bij de bepaling van de rendabiliteit van het totaal der activa wordt het resultaat van de onderneming vóór aftrek van de financiële kosten en vóór belastingen vergeleken met het balanstotaal.

- **de financiële structuur**

Deze ratio's laten toe de liquiditeit en de solvabiliteit van de onderneming na te gaan.

De liquiditeit geeft aan in welke mate de onderneming haar schulden op korte termijn kan voldoen. Deze analyse wordt aangevuld met de berekening van de rotatie van de voorraden en van het aantal dagen krediet dat aan de klanten toegekend en van de leveranciers bekomen wordt.

De solvabiliteit wordt bepaald door het aandeel van het eigen vermogen in het totaal vermogen.

- **de investeringen**

De aanschaffingen van materiële vaste activa worden vergeleken met de toegevoegde waarde enerzijds en de materiële vaste activa anderzijds.

In het totaal werden 21 ratio's berekend voor de jaarrekeningen van ondernemingen, opgesteld volgens het volledig model, en 19 voor de jaarrekeningen van ondernemingen, opgesteld volgens het verkort en micromodel.

Ratio's berekend voor de ondernemingen:

	Berekend voor de jaarrekeningen opgesteld volgens het	
	volledig model	verkort en micromodel
<u>Exploitatie</u>		
1. Brutoverkoopmarge..... %	X	X
2. Nettoverkoopmarge..... %	X	X
3. Toegevoegde waarde/Bedrijfsopbrengsten..... %	X	X
4. Toegevoegde waarde per personeelslid (in EUR)	X	X
5. Toegevoegde waarde/Bruto materiële vaste activa..... %	X	X
6. Personeelskosten/Toegevoegde waarde..... %	X	X
7. Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten/Toegevoegde waarde..... %	X	X
8. a. Kosten van de schulden/Toegevoegde waarde..... %	X ⁷	
b. Financiële kosten/Toegevoegde waarde..... %		X ⁷
<u>Rendabiliteit</u>		
9. Nettorendabiliteit van het eigen vermogen, na belasting..... %	X	X
10. Cashflow/Eigen vermogen..... %	X	X
11. Brutorendabiliteit van het totaal der activa, vóór belasting en		
a. kosten van schulden..... %	X ⁷	
b. financiële kosten..... %		X ⁷
12. Nettorendabiliteit van het totaal der activa, vóór belasting en		
a. kosten van schulden..... %	X ⁷	
b. financiële kosten..... %		X ⁷
<u>Financiële structuur</u>		
13. Liquiditeit in ruime zin.....	X	X
14. Liquiditeit in enge zin.....	X	X
15. Rotatie van de voorraad handelsgoederen, grond- en hulpstoffen.....	X	n.b.
16. Rotatie van de voorraad goederen in bewerking en gereed product.....	X	n.b.
17. Aantal dagen klantenkrediet.....	X	X
18. Aantal dagen leverancierskrediet.....	X	X
19. Financiële onafhankelijkheidsgraad..... %	X	X
<u>Investerings</u>		
20. Aanschaffingen van materiële vaste activa/Toegevoegde waarde..... %	X	X
21. Vernieuwingsgraad inzake materiële vaste activa..... %	X	X

n.b.: niet beschikbaar.

⁷ Voor de definitie, die verschilt naargelang het een volledig dan wel een verkort of micromodel betreft, wordt verwezen naar punt 5.3.5. "Definitie van de ratio's voor ondernemingen".

Verkoopmarges (ratio's 1 en 2)⁸

Het bedrijfsresultaat dat tijdens het boekjaar werd gerealiseerd, kan worden berekend voor of na aanrekening van de niet-kaskosten met bedrijfskarakter.

De niet-kaskosten zijn de geboekte afschrijvingen, de waardeverminderingen, en de voorzieningen voor risico's en kosten.

Het brutobedrijfsresultaat is dan het bedrijfsresultaat vóór aanrekening van de niet-kaskosten; het nettobedrijfsresultaat is het saldo dat overblijft na verrekening van de niet-kaskosten.

De verhouding tussen het bedrijfsresultaat en de verkopen is de verkoopmarge.

Voor **volledige jaarrekeningen** wordt het bedrijfsresultaat vergeleken met de som van de omzet en de andere bedrijfsopbrengsten, verminderd met de exploitatiesubsidies en de van de overheid ontvangen bedragen als compensatie voor minontvangsten ten gevolge van de toegepaste tarifieringspolitiek.

Voor **verkorte en microjaarrekeningen** kan het bedrijfsresultaat enkel met de omzet vergeleken worden.

Voor de **berekening van de nettoverkoopmarge** wordt het nettobedrijfsresultaat verhoogd met de door de overheid toegekende kapitaalsubsidies, aangerekend op het resultaat van het boekjaar onder de rubriek "Andere financiële opbrengsten". Deze kapitaalsubsidies zijn niet noodzakelijk afhankelijk van een investering in vaste activa, maar worden in deze context toch beschouwd als een factor die de afschrijvingskosten vermindert.

Voor de **berekening van de brutoverkoopmarge** vergt de aanrekening van de kapitaalsubsidies geen correctie: het effect van de vermindering van de afschrijvingskosten wordt gecompenseerd door een even grote toename van het nettobedrijfsresultaat in de teller.

Toegevoegde waarde (ratio's 3 tot 8 en 20)

De bruto toegevoegde waarde vertegenwoordigt de waarde die de onderneming, door de inzet van haar productiefactoren, toevoegt aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten.

Ze wordt bekomen door de **waarde van de productie** (de algebraïsche som van de verkochte productie in ruime zin⁹, de geproduceerde vaste activa en de wijziging van de voorraden goederen in bewerking en gereed product en van de bestellingen in uitvoering) te verminderen met het **intermediair verbruik** (de algebraïsche som van de kosten van de handelsgoederen, de grond- en hulpstoffen, de diensten en de diverse goederen).

Een vergelijking van het bedrag van deze bruto toegevoegde waarde met bepaalde gegevens uit de jaarrekening geeft inlichtingen omtrent:

- de globale prestatie van de onderneming en de efficiëntie van de ingezette middelen. Dit is het geval voor de ratio's "Toegevoegde waarde per personeelslid" en "Toegevoegde waarde/Bruto materiële vaste activa";
- het deel van de activiteit van de onderneming dat overeenkomt met een inkomenscreatie: "Toegevoegde waarde/Bedrijfsopbrengsten"¹⁰;

⁸ De bedoelde ratio's worden aangeduid met het nummer waaronder ze voorkomen in de lijst van de ratio's op bladzijde 37 en onder punt 5.3.5. "Definitie van de ratio's voor ondernemingen".

⁹ Dit is de omzet en de andere bedrijfsopbrengsten, verminderd met de exploitatiesubsidies en de vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen.

¹⁰ Deze verhouding wordt beïnvloed door de graad van verticale integratie van de ondernemingen.

- de investeringsinspanning ("Aanschaffingen van materiële vaste activa/Toegevoegde waarde");
- het relatief belang van de kosten van de schulden, de personeelskosten en de niet-kaskosten (afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten).

Er dient vermeld dat de individuele ratio's $\frac{\text{toegevoegde waarde}}{\text{personeelsbestand}}$ en $\frac{\text{personeelskosten}}{\text{toegevoegde waarde}}$ niet berekend werden voor de ondernemingen die geen gegevens over het personeelsbestand of geen personeelskosten hebben vermeld. Dit is namelijk het geval voor een aantal intercommunales (die deel uitmaken van de groeperingen PU2201 en PU2202) die hoofdzakelijk werken met personeel dat te hunner beschikking wordt gesteld door ondergeschikte openbare besturen.

Nettorendabiliteit van het eigen vermogen na belasting (ratio 9)

De nettorendabiliteit van het eigen vermogen, voortgebracht door de onderneming na alle belastingen, is het rendement dat de aandeelhouder of de vennoot heeft van zijn investering, ongeacht de verwerking van het resultaat.

Het nettoresultaat van het boekjaar wordt vergeleken met het eigen vermogen, op voorwaarde dat dit eigen vermogen positief is. De berekening van deze ratio heeft in het tegengestelde geval geen zin: voor een onderneming die bovendien een negatief nettoresultaat heeft zou immers een positief rendement bekomen worden.

Cashflow/Eigen vermogen (ratio 10)

- Het begrip "cashflow" dat in deze ratio wordt gebruikt, is **berekend per som**. De cashflow is dan gelijk aan het resultaat van het boekjaar na belastingen vermeerderd met de nettokosten die geen kasuitgaven meebrengen (afschrijvingen, waardeverminderingen, voorzieningen).

De cashflow kan ook per **verschil** worden berekend. In dit geval komt die overeen met:

- de kasopbrengsten, dit zijn de opbrengsten die contant of op termijn ontvangen worden, nl.: de bedrijfsopbrengsten (inclusief de geproduceerde vaste activa), de financiële opbrengsten (na aftrek van het deel van de kapitaalsubsidies aangerekend op het resultaat), de meerwaarde bij de realisatie van vaste activa, de andere niet-recurrente (uitzonderlijke) opbrengsten en de regularisatie van de belastingen en terugneming van voorzieningen voor belastingen;
- verminderd met de kaskosten, dit zijn kosten met betrekking tot het boekjaar die contant of op termijn worden betaald, nl. de handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen, de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen, de andere bedrijfskosten, de kosten van schulden, de andere financiële kosten, de andere niet-recurrente (uitzonderlijke) kosten en de belastingen.

De cashflow wordt positief beïnvloed door de tijdens het boekjaar als herstructureringskosten geactiveerde bedrijfs- en niet-recurrente (uitzonderlijke) kosten; de activering vermindert inderdaad de bedrijfs- en niet-recurrente (uitzonderlijke) kosten die op het boekjaar betrekking hebben.

- De verhouding "Cashflow/Eigen vermogen" geeft de maximumcapaciteit van de onderneming om bruto-inkomen te genereren, onafhankelijk van de aanwending ervan.

Rendabiliteit van het totaal der activa (ratio's 11 en 12)

Het totaal resultaat van de onderneming kan gesteld worden tegenover het totaal van de geïnvesteerde middelen, onafhankelijk van de financieringswijze van de activa.

In deze optiek omvat het totaal resultaat van de onderneming, naast het resultaat van het boekjaar, ook de nettokosten van de schulden en, indien de onderneming winst heeft gemaakt, de belastingen die erop betrekking hebben¹¹.

De ratio van de rendabiliteit van het totaal der activa is dan de verhouding tussen dit totaal resultaat en het balanstotaal en kan zowel bruto als netto worden berekend, naargelang in de teller het resultaat van het boekjaar al dan niet wordt verhoogd met de nettotoevoegingen aan de afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen en uitgestelde belastingen.

Het belang van deze ratio is tweeërlei:

- enerzijds laat de ratio toe het resultaat te vergelijken van ondernemingen met een verschillende financiële structuur. De ratio is immers onafhankelijk van het respectieve aandeel van het eigen en het vreemd vermogen in het totaal vermogen. De verdeling van het globaal resultaat onder de verschillende begunstigen (schuldeisers, overheid, vennoten) speelt evenmin een rol;
- anderzijds vormt de ratio één van de verklarende elementen van de rendabiliteit van het eigen vermogen. Deze laatste kan immers worden uitgedrukt als het product van de rendabiliteit van het totaal der activa en de "financiële hefboomcoëfficiënt" (verder afgekort als FHC):

$\frac{\text{Nettoresultaat vóór belastingen}}{\text{Eigen vermogen}} = \frac{\text{Nettoresultaat vóór belastingen en kosten v/d schulden}}{\text{Totaal vermogen}} \cdot \text{"FHC"}$ <p style="text-align: center;">waarbij "FHC" = $\frac{\text{Nettoresultaat vóór belastingen}}{\text{Eigen vermogen}} / \frac{\text{Nettoresultaat vóór belastingen en financiële kosten}}{\text{Totaal vermogen}}$</p>
--

Liquiditeit (ratio's 13 en 14)

De liquiditeitsratio's laten toe na te gaan in welke mate de ondernemingen hun verplichtingen op korte termijn kunnen nakomen door middel van hun beschikbare en gemakkelijk te realiseren activa.

Men onderscheidt de liquiditeit in ruime zin of "current ratio" en de liquiditeit in enge zin, ook "quick ratio" of "acid test" genoemd.

De **liquiditeit in ruime zin** geeft een eerste evaluatie van de liquiditeitsgraad en vergelijkt het totaal van de realiseerbare en beschikbare activa (voorraden en bestellingen in uitvoering, vorderingen op ten hoogste één jaar, geldbeleggingen, liquide middelen en overlopende rekeningen van het actief) met de schulden op korte termijn, inclusief de overlopende rekeningen op het passief.

De **liquiditeit in enge zin** houdt geen rekening met de voorraden (welke moeilijker realiseerbaar zijn op korte termijn) en met de overlopende rekeningen. Deze laatste hebben immers een duidelijk heterogeen karakter: de overlopende rekeningen van het actief omvatten namelijk zowel over te dragen kosten als verworven opbrengsten, terwijl de overlopende rekeningen van het passief zowel uit toe te rekenen kosten als over te dragen opbrengsten bestaan.

Hoe hoger de waarde van deze ratio, hoe meer activa aanwezig zijn die op korte termijn kunnen worden omgezet om de verplichtingen op korte termijn na te kunnen komen.

¹¹ Voor de kleine ondernemingen komt het resultaat vóór financiële kosten en vóór belastingen overeen met de som van het bedrijfsresultaat, het uitzonderlijke resultaat en de financiële opbrengsten.

Voorraadrotatie (ratio's 15 en 16)

De voorraadrotatieratio's laten in homogene sectorale groeperingen toe de liquiditeitsgraad van de voorraden en de efficiëntie van het voorraadbeheer te vergelijken.

Een onderscheid wordt gemaakt tussen de voorraad handelsgoederen en grond- en hulpstoffen en de voorraad goederen in bewerking en gereed product.

Ongeacht de aard van de voorraden, mag er worden gesteld dat er een noodzakelijk en voldoende bedrag in geïnvesteerd dient te worden en gestreefd moet worden naar een zo hoog mogelijke voorraadrotatie: hoe sneller de voorraden worden gerealiseerd, hoe hoger hun liquiditeit is. De grootte van de voorraadrotatie hangt wel af van de aard van de geproduceerde en/of verkochte goederen en van de economische sector waartoe de onderneming behoort.

De twee onderscheiden ratio's kunnen enkel worden berekend voor volledige jaarrekeningen.

Een specifiek probleem doet zich voor door het feit dat in de modellen de "Onroerende goederen bestemd voor verkoop" allemaal samen in eenzelfde voorraadrubriek (met code 35) zijn opgenomen, zonder onderscheid tussen de door de onderneming aangekochte dan wel vervaardigde onroerende goederen.

Er werd dan ook verondersteld dat de bedragen die voor deze rubriek worden opgegeven, enkel voor ondernemingen uit de bouwnijverheid hoofdzakelijk zelf vervaardigde onroerende goederen vertegenwoordigen, en dat het voor ondernemingen uit de andere sectoren vooral gaat om aangekochte onroerende goederen bestemd om te worden doorverkocht.

Bijgevolg maakt de betrokken rubriek met code 35 deel uit van de noemer van:

- de ratio "rotatie van de voorraad goederen in bewerking en gereed product" voor de bouwnijverheid (groepering PU300)¹² en de deelsectoren van de bouwnijverheid;
- de ratio "rotatie van de voorraad handelsgoederen, grond- en hulpstoffen" voor alle andere sectoren.

Bovendien zijn deze ratio's "niet-significant" en met een sterretje ("*") gemarkeerd voor bepaalde sectoren, namelijk:

- de ratio "rotatie van de voorraad goederen in bewerking en gereed product" voor de ondernemingen die deel uitmaken van de sectoren distributie van energie en water, handel, vervoer en verkeer en diensten (groeperingen PU2201, PU2202, PU310, PU320, PU340, DE60 tot 62 en de deelsectoren daarvan)¹²;
- de ratio "rotatie van de voorraad handelsgoederen, grond- en hulpstoffen" voor de dienstverlenende instellingen die de populatie van de groeperingen PU340 en de deelsectoren daarvan¹² vormen.

Duur van het toegestane en verkregen krediet (ratio's 17 en 18)

Het aantal dagen klantenkrediet verwijst naar de gemiddelde tijdsduur die verloopt tussen het ontstaan van de handelsvorderingen en de inning ervan.

Het aantal dagen leverancierskrediet is het gemiddeld aantal dagen dat verloopt tussen het ontstaan van de handelsschulden en hun betaling.

Zij moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, omdat hun berekening gesteund is op de vergelijking van een "flow" (het bedrag van de tijdens het boekjaar gerealiseerde verkopen of gedane inkopen van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen en van diensten en diverse goederen) en een "stock" (de per einde boekjaar uitstaande handelsvorderingen en -schulden). Het is evident dat de toestand per einde boekjaar niet noodzakelijk representatief is voor het dagelijks gemiddelde van het boekjaar.

¹² Zie de lijst van de sectorale groeperingen achteraan in dit document.

Financiële onafhankelijkheidsgraad (ratio 19)

Deze ratio meet het aandeel van het eigen vermogen in het geheel van de actiemiddelen waarover de onderneming beschikt: hoe groter dit aandeel is, hoe minder de onderneming afhankelijk is van door derden verstrekte middelen.

Hij is één van de componenten van de financiële hefboomcoëfficiënt en bijgevolg van de rendabiliteit van het eigen vermogen vóór belastingen (cf. ratio's 11 en 12).

Aanschaffingen van materiële vaste activa/Toegevoegde waarde (ratio 20)

Deze ratio (investeringsquote) geeft een indicatie van de investeringsinspanning geleverd tijdens het boekjaar.

5.3.3 Gemiddelde ratio's en spreiding van ratio's in kwartielen

Wanneer de financiële **ratio's worden berekend op basis van de geglobaliseerde bedragen** voor een sector (gewogen gemiddelden), brengen zij de graad van rendabiliteit, liquiditeit en solvabiliteit van die sector tot uiting. Het is evenwel niet duidelijk of de bekomen gemiddelde ratiowaarden kenmerkend zijn voor het merendeel van de ondernemingen die van de populatie deel uitmaken, dan wel in belangrijke mate bepaald worden door één of meer grote ondernemingen. Het is om die reden dat de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een publicatie van een spreiding in kwartielen heeft geadviseerd.

Een **spreiding in kwartielen** is voor elke ratio het resultaat van de volgende bewerkingen: berekening van de ratiowaarde voor elke onderneming, rangschikking van de bekomen ratiowaarden in stijgende orde en bepaling van drie referentiewaarden, Q_1 , Q_2 en Q_3 , die zodanig worden gekozen dat

- 75 % van de ondernemingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_1 ;
- 50 % van de ondernemingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_2 ;
- 25 % van de ondernemingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_3 .

Voor iedere ratio en elke sectorale groepering verdelen de waarden Q_1 , Q_2 en Q_3 de groep van ondernemingen dus in vier opeenvolgende subgroepen, die elk bestaan uit 25 % van het totaal aantal ondernemingen dat deel uitmaakt van de berekeningen. Deze waarden vormen referentiewaarden voor een onderneming die zich in haar sector wil situeren.

Ook het aantal ondernemingen waarvoor een ratiowaarde bestaat die deel uitmaakt van de berekening van de spreiding wordt vermeld.

De overige hiernavolgende spreidingsmaten zijn eveneens beschikbaar: de decielen, het rekenkundige gemiddelde, het gecorrigeerde rekenkundig gemiddelde, de standaardafwijking, de gecorrigeerde standaardafwijking en de minimum- en maximumwaarden.

5.3.4 Methodologische opmerkingen

- a. De gedetailleerde definitie van elke ratio wordt gegeven in punt 5.3.5 hierna. Naast de benaming van de rubrieken die voor hun berekening van belang zijn, wordt de code vermeld waarmee deze rubrieken voorkomen in de standaardmodellen die de Nationale Bank uitgeeft.
- b. De definitie van de ratio's die worden berekend voor de verkorte en microjaarrekeningen is niet altijd identiek met die van de overeenkomstige ratio's welke op basis van de gegevens van de volledige modellen worden verkregen.

Ook krijgen ratio's die voor het totaal der volledige, verkorte en micromodellen worden berekend, om technische redenen dezelfde inhoud als de ratio's die voor de verkorte en micromodellen gelden.

In een volledig model worden b.v. de kosten van de schulden afzonderlijk vermeld, waardoor de berekening van de ratio "Kosten van de schulden/Toegevoegde waarde" mogelijk wordt, terwijl in een verkort of micromodel enkel de vermelding voorzien is van het totaal der financiële kosten; vandaar dat

voor de verkorte en micromodellen en voor het totaal der volledige, verkorte en micromodellen enkel de verhouding "Financiële kosten/Toegevoegde waarde" kan worden berekend. Deze voor het geheel van de ondernemingen berekende ratio dient niettemin met voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd omwille van het belang dat de "andere financiële kosten" hebben voor de volledige modellen.

- c. De ondernemingen die van de mogelijkheid gebruik maken om een verkorte of microjaarrekening neer te leggen, zijn niet verplicht hun omzet of het bedrag van de verbruikte handelsgoederen en grond- en hulpstoffen en van de aangekochte diensten en diverse goederen die ten laste van het boekjaar vallen, te vermelden.

De hierna volgende ratio's, waarin deze rubrieken voorkomen, hebben dan ook enkel betrekking op de ondernemingen die deze gegevens hebben vermeld:

- (bruto- en netto)verkoopmarge;
- toegevoegde waarde/bedrijfsopbrengsten;
- aantal dagen klantenkrediet;
- aantal dagen leverancierskrediet.

- d. Om niet-relevante resultaten te vermijden, werden bepaalde **ondernemingen uit de ratioberekeningen geweerd**:

- voor de ratio's waarbij de verhouding wordt gemaakt tussen één of meerdere rubrieken uit de resultatenrekening en één of meerdere rubrieken uit de balans: de ondernemingen met een boekjaar van meer of minder dan 12 maanden (uitsluitend voor de berekening van het gewogen gemiddelde; voor het berekenen van de individuele ratiowaarden werd een proratering op 12 maanden van de stromen verkozen);
- voor de ratio's die rekening houden met het personeel (personeelskosten of tewerkgesteld personeel) en de toegevoegde waarde: de ondernemingen die geen personeelskosten of tewerkgesteld personeel hebben vermeld.

Met hetzelfde doel werden bepaalde ondernemingen uitgesloten voor de berekening van de spreiding in kwartielen, terwijl ze toch tussenkomen voor dezelfde ratio berekend op basis van de geglobaliseerde bedragen; het betreft:

- voor de ratio's van de rendabiliteit van het eigen vermogen: de ondernemingen met een eigen vermogen dat negatief of nul is;
- voor de ratio's waarvan de noemer bestaat uit de toegevoegde waarde: de ondernemingen met een toegevoegde waarde die negatief of nul is.

Aangezien alle ondernemingen bijdragen tot de globalisaties, en bijgevolg de gemiddelde ratio's beïnvloeden, zal de statistische populatie voor de ratiospreidingen in die gevallen verschillen van die voor de globalisaties en de gemiddelde ratio's. De voorwaarden die moeten vervuld zijn opdat de berekening van de ratio zou uitgevoerd worden, zijn in de tabel 5.3.5 vermeld.

- e. Enkele ratio's hebben inhoudelijk geen zin voor bepaalde sectoren. In zulke gevallen wordt in de ratiotabellen een sterretje ("*") vermeld op de plaats waar de kwartielen worden opgegeven.
- f. Behalve de eerder vermelde gevallen wordt de waarde van bepaalde ratio's niet berekend omwille van de volgende redenen:

Reden van niet-berekening van de ratiowaarde	Vermelding
Het aantal significante waarden is onvoldoende voor de groepering	n.s. (niet-significant)
Noemer nul of afwezig en/of teller nul of afwezig	onb. (onbepaald)
Waarde (ver) boven de normale waarde	n.v. (niet-voorstelbaar)

Een onderneming die tijdens het boekjaar niet heeft geïnvesteerd, zal dus voor de ratio's "Aanschaffingen materiële vaste activa/ Toegevoegde waarde" en "Aanschaffingen materiële vaste activa/ Materiële vaste activa op het einde van het vorige boekjaar" als waarde "onbepaald" meekrijgen die niet tussenkomt bij de berekening van de spreiding voor deze ratio's. De berekening van de spreidingswaarden is dus in het voorbeeld enkel bepaald door de ondernemingen die tijdens het beschouwde boekjaar geïnvesteerd hebben.

Het aantal ondernemingen dat niet heeft geïnvesteerd, kan worden afgeleid uit de vergelijking van het aantal ondernemingen dat in de globalisatiestatistiek is vermeld voor de rubriek 20/58 "Balanstotaal" enerzijds en het aantal ondernemingen dat eveneens in de globalisatiestatistiek is vermeld voor de investeringsrubrieken 8169, 8229 en 8299 uit de staat van de materiële vaste activa anderzijds.

5.3.5 Definitie van de ratio's voor ondernemingen

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort en micromodel
A. EXPLOITATIE		
1. BRUTOVERKOOPMARGE		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De omzet moet ingevuld zijn	(verplichte vermelding)	70 > 0
Teller Bedrijfswinst (-verlies) Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 9901 – 76A + 66A + 630 + 631/4 + 635/8 ¹³	+ 9901 – 76A + 66A + 630 + 631/4 + 635/8 ¹³
Noemer Omzet Andere bedrijfsopbrengsten Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	+ 70 + 74 - 740	+ 70 n.b. n.b.
Ratio = T/N * 100		
2. NETTOVERKOOPMARGE		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De omzet moet ingevuld zijn	(verplichte vermelding)	70 > 0
Teller Bedrijfswinst (-verlies) Door de overheid toegekende kapitaalsubsidies, aangerekend op het resultaat	+ 9901 – 76A + 66A + 9125	+ 9901 – 76A + 66A
Noemer Dezelfde als voor ratio 1		
Ratio = T/N * 100		
3. TOEGEVOEGDE WAARDE / BEDRIJFSOPBRENGSTEN		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De rubriek "Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen" moet ingevuld zijn	(verplichte vermelding)	60/61 > 0
Teller (bruto toegevoegde waarde) Bedrijfsopbrengsten Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen Diensten en diverse goederen Raming van de bruto toegevoegde waarde: Brutomarge (zonder de niet-recurrente bedrijfsopbrengsten)	+ 70 + 71 + 72 + 74 - 740 - 60 - 61	+ 9900 – 76A

¹³ Tot 2015: 635/7.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort en micromodel
Noemer Bedrijfsopbrengsten Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen Raming van de bedrijfsopbrengsten: Brutomarge (zonder de niet-recurrente bedrijfsopbrengsten) Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen; diensten en diverse goederen Ratio = T/N * 100	+ 70 + 71 + 72 +74 - 740	+ 9900 – 76A + 60/61
4. TOEGEVOEGDE WAARDE PER PERSONEELSLID		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden ¹⁴	12 maanden	12 maanden
Het gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten moet groter zijn dan nul	9087 > 0	VKT: 9087 > 0 MIC: 1003 > 0
Teller Dezelfde als voor ratio 3 Noemer Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten Ratio = T/N (EUR)	9087	VKT: 9087 MIC: 1003
5. TOEGEVOEGDE WAARDE / BRUTO MATERIËLE VASTE ACTIVA		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
Teller Dezelfde als voor ratio 3 Noemer Rekenkundig gemiddelde van de aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa: - per einde van het vorige boekjaar - per einde van het boekjaar Ratio = T/N * 200	+ 8199P ¹⁵ + 8199 ¹⁶	+ 8199P + 8199

¹⁴ Deze voorwaarde geldt voor de berekening van de spreidingsmaat, maar niet voor de ratio die berekend wordt op basis van de geglobaliseerde bedragen.

¹⁵ 8199P = 8191P tot 8196P.

¹⁶ 8199 = 8191 tot 8196.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort en micromodel
6. AANDEEL VAN DE PERSONEELSKOSTEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u> De rubriek "Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen" moet positief zijn De noemer moet positief zijn ¹⁷	$62 > 0$ $(70 + 71 + 72 + 74 - 740 - 60 - 61) > 0$	$62 > 0$ $(9900 - 76A) > 0$
Teller Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen Voorzieningen voor pensioenen: nettotoevoegingen of nettobestedingen en -terugnemingen	+ 62 + 635	+ 62 n.b.
Noemer Identiek met de teller van ratio 3		
Ratio = T/N * 100		
7. AANDEEL VAN DE AFSCHRIJVINGEN, WAARDE-VERMINDERINGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn ¹⁷	$(70 + 71 + 72 + 74 - 740 - 60 - 61) > 0$	$(9900 - 76A) > 0$
Teller Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten die deel uitmaken van de bedrijfskosten	+ 630 + 631/4 + 635/8 ¹⁸ - 635	+ 630 + 631/4 + 635/8 ¹⁸
Noemer Identiek met de teller van ratio 3		
Ratio = T/N * 100		
8. AANDEEL VAN DE KOSTEN VAN DE SCHULDEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn ¹⁷	$(70 + 71 + 72 + 74 - 740 - 60 - 61) > 0$	$(9800 - 76A) > 0$
Teller Financiële kosten waarvan: Kosten van de schulden Bedrag van het disconto ten laste van de onderneming bij de verhandeling van de vorderingen	+ 650 + 653	+ 65
Noemer Identiek met de teller van ratio 3		
Ratio = T/N * 100		

¹⁷ Deze voorwaarde geldt voor de berekening van de spreidingsmaat, maar niet voor de ratio die berekend wordt op basis van de geglobaliseerde bedragen.

¹⁸ Tot 2015: 635/7.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort en micro model
B. RENDABILITEIT		
9. NETTORENDABILITEIT VAN HET EIGEN VERMOGEN NA BELASTING		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn ¹⁹	10/15 > 0	10/15 > 0
Teller Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Noemer Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Ratio = T/N * 100		
10. CASHFLOW / EIGEN VERMOGEN		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn ¹⁹	10/15 > 0	10/15 > 0
Teller Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 630 + 631/4 + 6501 + 635/8 ²⁰ + 651 + 6560 - 6561 + 660 + 661 + 662 ²¹	+ 631/4 + 635/8 ²⁰ + 8079 + 8279 + 8475 ^{22 23}
Terugnemingen van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	- 760 - 761 - 762 ²⁴	- 8089 - 8289 - 8485 ²³
Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	+ 663 ²⁵	n.b.
Door de overheid toegekende kapitaalsubsidies, aangerekend op het resultaat	- 9125 ²⁶	n.b.
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	- 780	- 780
Overboeking naar de uitgestelde belastingen	+ 680	+ 680
Noemer Dezelfde als voor ratio 9		
Ratio = T/N * 100		

¹⁹ Deze voorwaarde geldt voor de berekening van de spreidingsmaat, maar niet voor de ratio die berekend wordt op basis van de geglobaliseerde bedragen.

²⁰ Tot 2015: 635/7.

²¹ Vanaf 2016 is deze rubriek als volgt gecreëerd: 662 = 6620 + 6621.

²² Afschrijvingen op oprichtingskosten niet inbegrepen.

²³ Aangezien de rubrieken 8475 en 8485 eigen zijn aan verkorte en micromodellen, dienen in geval van volledige modellen de overeenkomstige rubrieken [+ 847(1 tot 3) + 848(1 tot 3) - 860(1 tot 3) - 861(1 tot 3)] in de teller te worden bijgevoegd voor de berekening van de spreiding voor de micro, verkorte en volledige jaarrekeningen samen.

²⁴ Vanaf 2016 is deze rubriek als volgt gecreëerd: 762 = 7620 + 7621.

²⁵ Vanaf 2016 is deze rubriek als volgt gecreëerd: 663 = 6630 + 6631.

²⁶ Vanaf 2016 bestaat de rubriek 9125 niet meer.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	Verkort en micromodel
11. BRUTORENDABILITEIT VAN HET TOTAAL DER ACTIVA, VÓÓR BELASTING EN KOSTEN VAN SCHULDEN		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
Teller		
Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Financiële kosten		+ 65
waarvan: Kosten van de schulden	+ 650 + 653	
Door de overheid toegekende kapitaal- en interestsubsidies, aangerekend op het resultaat (onder de andere financiële opbrengsten)	- 9125 - 9126	- 753
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 630 + 631/4 + 635/8 ²⁷ + 651 + 6560 - 6561 + 660 + 661 + 662	+ 631/4 + 635/8 ²⁷ + 8079 + 8279 + 8475 ²⁸
Terugnemingen van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	- 760 - 761 - 762	- 8089 - 8289 - 8485 ²⁸
Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	+ 663	n.b.
Belastingen op het resultaat (van het boekjaar)	+ 9134	+ 67/77
Onttrekking aan de uitgestelde belastingen	- 780	- 780
Overboeking naar de uitgestelde belastingen	+ 680	+ 680
Noemer		
Totaal der activa	+ 20/58	+ 20/58
Ratio = T/N * 100		
12. NETTORENDABILITEIT VAN HET TOTAAL DER ACTIVA, VÓÓR BELASTING EN KOSTEN VAN SCHULDEN		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
Teller		
Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Financiële kosten		+ 65
waarvan: Kosten van de schulden	+ 650 + 653	
Door de overheid toegekende interestsubsidies, aangerekend op het resultaat	- 9126	n.b.
Belastingen op het resultaat (van het boekjaar)	+ 9134	+ 67/77
Noemer		
Totaal der activa	+ 20/58	+ 20/58
Ratio = T/N * 100		

²⁷ Tot 2015: 635/7.

²⁸ Aangezien de rubrieken 8475 en 8485 eigen zijn aan verkorte en micromodellen, dienen in geval van volledige modellen de overeenkomstige rubrieken [+ 847(1 tot 3) + 848(1 tot 3) - 860(1 tot 3) - 861(1 tot 3)] in de teller te worden bijgevoegd voor de berekening van de spreiding voor de micro, verkorte en volledige jaarrekeningen samen.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort en micromodel
C. FINANCIËLE STRUCTUUR		
13. LIQUIDITEIT IN RUIME ZIN		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
Geen enkele	-	-
Teller		
Voorraden en bestellingen in uitvoering	+ 3	+ 3
Vorderingen op ten hoogste één jaar	+ 40/41	+ 40/41
Geldbeleggingen	+ 50/53	+ 50/53
Liquide middelen	+ 54/58	+ 54/58
Overlopende rekeningen van het actief	+ 490/1	+ 490/1
Noemer		
Schulden op ten hoogste één jaar	+ 42/48	+ 42/48
Overlopende rekeningen van het passief	+ 492/3	+ 492/3
Ratio = T/N		
14. LIQUIDITEIT IN ENGE ZIN		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
Geen enkele	-	-
Teller		
Vorderingen op ten hoogste één jaar	+ 40/41	+ 40/41
Geldbeleggingen	+ 50/53	+ 50/53
Liquide middelen	+ 54/58	+ 54/58
Noemer		
Schulden op ten hoogste één jaar	+ 42/48	+ 42/48
Ratio = T/N		
15. ROTATIE VAN DE VOORRAAD HANDELSGOEDEREN, GROND- EN HULPSTOFFEN		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	n.b.
Teller		
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen (inkopen + afname van de voorraad - toename van de voorraad)	+ 60	n.b.
Noemer		
Grond- en hulpstoffen	+ 30/31	n.b.
Handelsgoederen	+ 34	n.b.
Onroerende goederen bestemd voor verkoop ²⁹	+ 35	n.b.
Vooruitbetalingen	+ 36	n.b.
Ratio = T/N		

²⁹ Voor alle sectoren uitgezonderd voor de sector "Bouwnijverheid" en de deelsectoren daarvan.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort en micromodel
16. ROTATIE VAN DE VOORRAAD GOEDEREN IN BEWERKING EN GEREED PRODUCT		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	n.b.
Teller		
Bedrijfskosten (zonder de niet-recurrente bedrijfskosten)	+ 60 + 61 + 62 + 630 + 631/4 + 635/8 ³⁰ + 640/8 + 649	n.b.
Wijziging in de voorraad goederen in bewerking en gereed product en in de bestellingen in uitvoering	- 71	n.b.
Geproduceerde vaste activa	- 72	n.b.
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	- 740	n.b.
Door de overheid toegekende kapitaalsubsidies, aangerekend op het resultaat	- 9125	n.b.
Noemer		
Goederen in bewerking	+ 32	n.b.
Gereed product	+ 33	n.b.
Onroerende goederen bestemd voor verkoop ³¹	+ 35	n.b.
Bestellingen in uitvoering	+ 37	n.b.
Ratio = T/N		
17. AANTAL DAGEN KLANTENKREDIET		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (b)	12 maanden	12 maanden
De omzet moet opgegeven zijn	(verplichte vermelding)	70 > 0
Teller		
Handelsvorderingen	+ 40	+ 40
De door de onderneming geëndosseerde handelseffecten in omloop	+ 9150	+ 9150
Noemer		
Omzet	+ 70	+ 70
Andere bedrijfsopbrengsten	+ 74	n.b.
Exploitatiesubsidies en vanwege de overheid ontvangen compenserende bedragen	- 740	n.b.
De belasting over de toegevoegde waarde, in rekening gebracht tijdens het boekjaar door de onderneming	+ 9146	n.b.
Ratio = T/N * 365 dagen		

³⁰ Tot 2015: 635/7.

³¹ Enkel voor de sector "Bouwnijverheid" en de deelsectoren daarvan.

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort en micromodel
18. AANTAL DAGEN LEVERANCIERSKREDIET		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (b) De rubriek "Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen" moet ingevuld zijn	12 maanden (verplichte vermelding)	12 maanden 60/61 > 0
Teller Handelsschulden	+ 44	+ 44
Noemer Inkopen van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	+ 600/8	
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen; diensten en diverse goederen		+ 60/61
Diensten en diverse goederen	+ 61	
De belasting over de toegevoegde waarde, in rekening gebracht tijdens het boekjaar aan de onderneming (aftrekbaar)	+ 9145	n.b.
Ratio = T/N * 365 dagen		
19. SOLVABILITEIT		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
Geen enkele	-	-
Teller Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Noemer Totaal der passiva	+ 10/49	+ 10/49
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort en micromodel
D. INVESTERINGEN		
20. BELANG VAN DE AANSCHAFFINGEN VAN MATERIËLE VASTE ACTIVA IN VERGELIJKING MET DE TOEGEVOEGDE WAARDE		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn ³²	$(70 + 71 + 72 + 74 - 740 - 60 - 61) > 0$	$(9900 - 76A) > 0$
Teller		
Tijdens het boekjaar aangeschafte materiële vaste activa (met inbegrip van de geproduceerde vaste activa)	+ 8169 ³³	+ 8169
Meerwaarden op materiële vaste activa, verworven van derden	+ 8229 ³⁴	+ 8229
Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa, verworven van derden	- 8299 ³⁵	- 8299
Noemer		
Identiek met de teller van ratio 3		
Ratio = T/N * 100		
21. VERNIEUWINGSGRAAD INZAKE MATERIËLE VASTE ACTIVA		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden (a)	12 maanden	12 maanden
Teller		
Dezelfde als voor ratio 20		
Noemer		
Aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa per einde van het vorige boekjaar	+ 8199P ³⁶	+ 8199P
Meerwaarden op materiële vaste activa, per einde van het vorige boekjaar	+ 8259P ³⁷	+ 8259P
Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa per einde van het vorige boekjaar	- 8329P ³⁸	- 8329P
Ratio = T/N * 100		

- (a) Vanaf boekjaar 2011 is deze voorwaarde uitsluitend geldig voor de berekening van de geglobaliseerde waarde van de ratio. Voor het berekenen van de spreidingsmaten wordt, indien het boekjaar verschillend is van 12 maanden, de teller van de ratio gedeeld door het aantal maanden van het boekjaar, vermenigvuldigd met 12.
- (b) Vanaf boekjaar 2011 is deze voorwaarde uitsluitend geldig voor de berekening van de geglobaliseerde waarde van de ratio. Voor het berekenen van de spreidingsmaten wordt, indien het boekjaar verschillend is van 12 maanden, de noemer van de ratio gedeeld door het aantal maanden van het boekjaar, vermenigvuldigd met 12.

³² Deze voorwaarde geldt voor de berekening van de spreidingsmaat, maar niet voor de ratio die berekend wordt op basis van de geglobaliseerde bedragen.

³³ 8169 = 8161 tot 8166.

³⁴ 8229 = 8221 tot 8226.

³⁵ 8299 = 8291 tot 8296.

³⁶ 8199P = 8191P tot 8196P.

³⁷ 8259P = 8251P tot 8256P.

³⁸ 8329P = 8321P tot 8326P.

5.4 Gepubliceerde ratio's voor verenigingen en stichtingen

5.4.1 Algemeen

De ratio's die door de Balanscentrale berekend worden op basis van de jaarrekeningen opgesteld volgens het volledige en verkorte model voor verenigingen en stichtingen werden bepaald door een werkgroep met verschillende experts uit de verenigingssector³⁹. Deze ratio's zijn beschikbaar vanaf het boekjaar 2009.

5.4.2 Beperkte representativiteit van de statistieken op basis van de jaarrekeningen van verenigingen en stichtingen

In tegenstelling met de statistieken opgesteld op basis van de jaarrekeningen van de niet-financiële ondernemingen hebben de statistieken opgesteld op basis van de standaardjaarrekeningen van verenigingen en stichtingen een **beperkte representativiteit**.

Eenzijds maken de zowat 90.000 kleine verenigingen en private stichtingen er geen deel van uit, daar ze geen jaarrekening hoeven neer te leggen bij de Balanscentrale.

Anderzijds is ongeveer 10 % van de jaarrekeningen van de grote verenigingen en stichtingen opgesteld volgens een afwijkend model, waardoor deze niet in de door de Balanscentrale berekende statistieken kunnen worden geïntegreerd. Het gaat voornamelijk om de sectoren onderwijs en ziekenhuizen.

Onderstaande tabel, opgesteld op basis van de jaarrekeningen neergelegd door de verenigingen en stichtingen voor boekjaar 2009, geeft een idee van de belangrijkheid van het gebruik van een afwijkend model volgens de activiteitensector

Standaardmodellen			Afwijkende modellen			
Sector (NACE-BEL-codes)	(1) Aantal ver.	(2) Balanstotaal (miljoen EUR)	Aantal ver.	Aantal ver. [% van (1)]	Balanstotaal (miljoen EUR)	Balanstotaal (% van (2))
Geheel van de activiteitensectoren	6.034	36.258	574	10	9.663	27
Landbouw en industrie (01 tot 43)	27	364				
Handel en diensten (45 tot 82)	827	8.863	10	1	665	8
Verblijfsaccommodaties, restaurants en cafés (55 tot 56)	102	373	2	2	5	1
Informatie en communicatie (58 tot 63)	67	360				
Financiële activiteiten en verzekeringen (64 tot 66)	34	1.327	6	18	362	27
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	71	521				
Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten (69 tot 75)	182	1.647	1	1	298	18
Administratieve en ondersteunende diensten (77 tot 82)	339	4.441	1	0	1	0

³⁹ Maakten deel uit van de werkgroep: J. Christiaens (UGent), C. Van Wymeersch (FUNDP, Louvain School of Management), S. Verbruggen (Hogeschool-Universiteit Brussel), J.-P. Vincke (IBR), S. Podevijn, M. Brees (CBN), F. Khrouz, S. Rompteu (Solvay Business School, ULB), M. Lauwers (Vlaamse Overheid Departement Welzijn Volksgezondheid en Gezin), S. Mertens, M. Marée (ULg), A. Drouguet (Semafor asbl), C. Rigo, M. Vander Donckt, V. Hendrichs, C. Buydens (NBB).

Standaardmodellen			Afwijkende modellen			
Sector (NACE-BEL-codes)	(1) Aantal ver.	(2) Balanstotaal (miljoen EUR)	Aantal ver.	Aantal ver. [% van (1)]	Balanstotaal (miljoen EUR)	Balanstotaal [% van (2)]
Openbaar bestuur (84)	76	1.817	7	9	590	32
Onderwijs (85)	817	3.803	360	44	2.497	66
Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening (86 tot 88)	2.444	13.680	130	5	5.725	42
Menselijke gezondheidszorg (86)	372	6.152	64	17	5.316	86
Ziekenhuizen (861)	68	5.082	60	88	5.265	104
Maatschappelijke dienstverlening (87 tot 88)	2.072	7.527	66	3	408	5
Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting (87)	1.001	4.793	34	3	331	7
Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting (88)	1.071	2.734	32	3	77	3
Kunst, amusement en ontspanning (90 tot 93)	524	1.185	4	2	3	0
Creatieve activiteiten, kunst en amusement (90)	225	387				
Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten (91)	110	415				
Sport, ontspanning en recreatie (92 tot 93)	189	383	2	1	2	1
Diverse verenigingen (94)	1.220	6.152	2	0	1	0

De jaarrekeningen van de verenigingen en stichtingen **weerspiegelen** slechts **gedeeltelijk** hun activiteiten; immers, wat financieel niet meetbaar is (zoals het vrijwilligerswerk, gratis ter beschikking van de vereniging gesteld materieel, de giften in natura, ...), wordt er niet in vermeld.

Verder vormen de verenigingen en private stichtingen inzake activiteiten een zeer **heterogene** populatie. Sommige zijn quasi-ondernemingen (bijvoorbeeld: de sociale secretariaten en de controle-organismen), terwijl andere werkelijk zonder winstoogmerk opereren. De interpretatie van de statistieken zal dus met de nodige voorzichtigheid moeten gebeuren, rekening houdend met de bijzonderheden van de sector.

5.4.3 Ratio's die voor de verenigingen en stichtingen berekend worden

De gepubliceerde ratio's van verenigingen en stichtingen worden, net zoals voor de ondernemingen, in vier groepen ingedeeld, naargelang ze betrekking hebben op:

- **de exploitatie;**
- **de rendabiliteit;**
- **de financiële structuur;**
- **de investeringen.**

Een vijfde groep is hieraan toegevoegd:

- **bijzondere ratio's voor de non-profitsector.**

In het totaal worden voor de jaarrekeningen opgesteld volgens een standaardmodel voor verenigingen 22 ratio's berekend.

Exploitatie

1. Brutomarge op bedrijfsopbrengsten (%)
2. Resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening (%)
3. Toegevoegde waarde op bedrijfsopbrengsten (%)
4. Toegevoegde waarde per personeelslid (in EUR)
5. Aandeel van de personeelskosten in de toegevoegde waarde (%)
6. Aandeel van de afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen in de toegevoegde waarde (%)
7. Aandeel van de financiële kosten in de toegevoegde waarde (%)

Rendabiliteit

8. Brutorendabiliteit van de totale opbrengsten (%)
9. Nettorendabiliteit van het totaal der activa vóór
 - a. kosten van schulden (%) (*enkel voor de volledige modellen*)
 - b. financiële kosten (%) (*enkel voor de verkorte modellen*)
10. Aandeel van de totale schulden gedekt door de cashflow (%)

Bijzondere ratio's voor de non-profitsector

11. Aandeel van de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies in het totaal der bedrijfsopbrengsten (%)
12. Aandeel van de personeelskosten gedekt door de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies (%)

Financiële structuur

13. Liquiditeit in ruime zin (Current ratio)
14. Liquiditeit in enge zin (Quick ratio)
15. Solvabiliteit verbeterd voor vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging (%)
16. Aandeel van de materiële vaste activa die in volle eigendom zijn van de vereniging (%)
17. Permanent vermogen op uitgebreide vaste activa (%)
18. Aandeel van de kapitaalsubsidies in het eigen vermogen (%)
19. Aantal dagen debiteurenkrediet
20. Aantal dagen leverancierskrediet

Investerings

21. Aanschaffingen van materiële vaste activa / Materiële vaste activa per einde vorig boekjaar (%)
22. Afschrijvingsgraad van de immateriële en materiële vaste activa (%)

Brutomarge op bedrijfsopbrengsten (ratio 1)⁴⁰

Het bedrijfsresultaat op het einde van het boekjaar, gecorrigeerd met de niet-kaskosten, wordt vergeleken met de bedrijfsopbrengsten, bestaande uit de omzet, andere bedrijfsopbrengsten en lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies.

Met deze ratio vergewist men zich van de operationele efficiëntie van de vereniging, gaat men na of de vereniging financieel in evenwicht is voor wat haar zuiver operationele activiteiten betreft, zonder rekening te houden met de financiële resultaten en de uitzonderlijke elementen.

Resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening (ratio 2)

Hier wordt het resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening, d.w.z. het bedrijfsresultaat aangevuld met het financieel resultaat, vergeleken met het totaal van de bedrijfsopbrengsten en de financiële opbrengsten.

Deze ratio toont of de vereniging financieel in evenwicht is, als ook rekening wordt gehouden met de financiële resultaten.

Toegevoegde waarde (ratio's 3 tot 7)

De toegevoegde waarde is de waarde die de vereniging, door middel van haar productiefactoren, toevoegt aan de waarde van de verbruikte goederen en diensten.

Ze komt overeen met het verschil tussen de **bedrijfsopbrengsten** (met inbegrip van de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies) en de **kosten van de handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen**.

Door de toegevoegde waarde te vergelijken met bepaalde gegevens uit de jaarrekening meet men:

- de algemene efficiëntie van de verenigingen en de ingezette middelen; dit is de bedoeling van de ratio "Toegevoegde waarde per personeelslid" (uitgedrukt in voltijdse equivalenten) (ratio 4);
- de mate waarin de activiteit van de vereniging inkomsten genereert: de "Toegevoegde waarde in percent van de bedrijfsopbrengsten" (ratio 3);
- het relatief belang van de personeelskosten (ratio 5), de niet-kaskosten (afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten) (ratio 6) en de financiële kosten (ratio 7).

De ratio's "Toegevoegde waarde per personeelslid" en "Aandeel van de personeelskosten in de toegevoegde waarde" worden niet berekend voor de verenigingen die geen werknemers of geen personeelskosten vermeld hebben.

Rendabiliteit van de totale opbrengsten of van het totaal der activa (ratio's 8 en 9)

De vereniging zal er niet naar streven om deze ratiowaarde te maximaliseren, maar wel een financieel evenwicht te bereiken. Een ratiowaarde van nul voor de ratio *Rendabiliteit van de totale opbrengsten* betekent dat de vereniging over voldoende middelen beschikte om haar activiteiten te financieren, ongeacht of deze middelen afkomstig waren van de afnemers van geleverde goederen en diensten, dan wel van subsidies verlenende instanties en organismen.

De rendabiliteit van het totaal der activa meet de rendabiliteit van het geheel van de middelen die in de vereniging zijn geïnvesteerd.

⁴⁰ Naar de ratio's wordt verwezen met het volgnummer waarmee ze voorkomen in de lijst van de ratio's op bladzijde 57 en onder punt 5.4.6 "Definitie van de ratio's voor verenigingen en stichtingen".

Cashflow / Totale schulden (ratio 10)

De cashflow meet de bruto zelffinancieringscapaciteit van de vereniging, m.a.w. haar vermogen liquiditeiten te genereren die haar voortbestaan verzekeren.

De ratio geeft weer hoeveel procent van het vreemd kapitaal door de cashflow terugbetaald zou kunnen worden, en dus wat de terugbetalingscapaciteit is van de vereniging. Een hoge waarde wijst op de mogelijkheid om een hogere schuldgraad aan te kunnen, of op het bestaan van een veiligheidsmarge in het geval van een eventuele verslechtering van de cashflow.

De notie cashflow die hier gebruikt wordt voor het berekenen van de ratio is **verkregen door "optelling"**. Ze stemt overeen met het resultaat van het boekjaar, verhoogd met de nettokosten die geen aanleiding geven tot kaskosten (de toevoegingen van afschrijvingen, van waardeverminderingen, van voorzieningen, enz.). Ze kan eveneens **door "aftrekking"** bekomen worden. In dat geval vormt ze het verschil tussen:

- enerzijds, de opbrengsten die onmiddellijke of uitgestelde ontvangsten genereren, met name: de bedrijfsopbrengsten (met inbegrip van geproduceerde vaste activa en de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies), de financiële opbrengsten, de meerwaarden bij de realisatie van vaste activa, andere uitzonderlijke opbrengsten, en;
- anderzijds, de geboekte kaskosten tijdens het boekjaar, met name: de kosten van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen, de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen, de andere bedrijfskosten, de kosten van schulden, de andere financiële kosten en de andere uitzonderlijke kosten.

Aandeel van de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies in het totaal der bedrijfsopbrengsten (ratio 11) en aandeel van de personeelskosten gedekt door de lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies (ratio 12).

Deze voor de non-profitsector bijzondere ratio's tonen in welke mate de vereniging voor haar werking afhangt van deze bijzondere bron van bedrijfsopbrengsten. De eventuele volatiliteit van deze inkomstenbron (bvb. door de afschaffing/vermindering van een belangrijke subsidie) kan een bedreiging vormen voor de werking van de vereniging.

Liquiditeitsratio's (ratio's 13 et 14)

De liquiditeitsratio's vormen een indicator voor de capaciteit van de vereniging om op korte termijn haar financiële verplichtingen na te komen aan de hand van haar beschikbare en gemakkelijk te realiseren middelen

Net zoals voor de ondernemingen onderscheiden we de liquiditeitsratio "in ruime zin", ook "current ratio" genoemd, van de liquiditeit "in enge zin", ook "quick ratio" of "acid test" genoemd.

De **liquiditeit in ruime zin** is een eerste evaluatie van de liquiditeitsgraad van de vereniging. Ze vergelijkt het totaal van de realiseerbare en beschikbare middelen (voorraden en bestellingen in uitvoering, vorderingen op ten hoogste één jaar, geldbeleggingen, liquide middelen en overlopende rekeningen van het actief) met de passiva op korte termijn (schulden op ten hoogste één jaar, overlopende rekeningen van het passief).

De **liquiditeit in enge zin** houdt geen rekening met de voorraden en bestellingen in uitvoering (die moeilijk realiseerbaar zijn op korte termijn), en met de overlopende rekeningen. Deze laatste hebben immers een duidelijk heterogeen karakter (op het actief bevatten ze zowel over te dragen kosten als verworven opbrengsten, op het passief omvatten ze zowel toe te rekenen kosten als over te dragen opbrengsten).

Een ratiowaarde gelijk aan of groter dan 1 betekent dat de vereniging over voldoende activa beschikt die op korte termijn kunnen worden gemobiliseerd teneinde de vervaldagen te respecteren. Hoe groter de ratio, hoe groter de veiligheidsmarge van de vlottende activa ten overstaan van de verplichtingen op korte termijn.

Solvabiliteit verbeterd voor vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging (ratio 15) en aandeel van de vaste materiële activa die in volle eigendom zijn van de vereniging (ratio 16)

De solvabiliteitsratio meet de financiële onafhankelijkheid van de vereniging: hoe hoger de ratio, hoe minder de vereniging afhangt van middelen aangebracht door derden.

Hij wordt berekend als de verhouding van het eigen vermogen van de vereniging tot het balanstotaal, na aftrek, zowel in de teller als in de noemer, van de materiële vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging. De vereniging kan immers niet vrij beschikken over deze activa omwille van opgelegde beperkingen (verbod om te verkopen, gratis toegang voor het publiek, verbod om verbouwingswerken te laten uitvoeren, ...).

Een waarde voor de ratio "Aandeel van de vaste materiële activa die in volle eigendom zijn van de vereniging" (in het totaal van de vaste activa van de vereniging) kleiner dan 100 % kan een relatief zwakke solvabiliteitsratio helpen verklaren.

Permanent vermogen op uitgebreide vaste activa (ratio 17)

In zekere zin gaat het om de uitdrukking van het nettobedrijfskapitaal⁴¹ in de vorm van een ratio. Een ratiowaarde groter dan of gelijk aan 100 % betekent dat het nettobedrijfskapitaal positief is, en bijgevolg dat het geheel van de vaste activa gefinancierd is met permanent vermogen (= eigen vermogen, voorzieningen en schulden op lange termijn).

Een ratiowaarde kleiner dan 100 % betekent dat een deel van de vaste activa gefinancierd is met schulden op korte termijn, wat risico's inhoudt, aangezien het niet of minder zeker is dat de financiering op korte termijn kan worden voortgezet.

Aandeel van de kapitaalsubsidies in het eigen vermogen (ratio 18)

Kapitaalsubsidies kunnen afkomstig zijn van zowel overheden (lokaal, regionaal, federaal en internationaal) als van andere instellingen, ondernemingen, andere verenigingen of particulieren. Het kan gaan om geldelijke subsidies om vaste activa te financieren, maar ook om subsidies in natura, als een vorm van vaste activa die op duurzame wijze bestemd worden voor de werking van de vereniging. Subsidies zijn een kenmerk van de verenigingen en blijken ruimer dan wat geldt voor de ondernemingen.

Deze ratio laat toe het belang in te schatten van dit soort van subsidies in het totaal aan eigen middelen waarover de vereniging beschikt.

De kapitaalsubsidies waarvan hier sprake omvatten niet de kapitaalsubsidies die betrekking hebben op vaste activa met een onbepaalde levensduur, welke rechtstreeks in het fonds van de vereniging geboekt moeten worden, zonder toepassing van de door de Commissie voor Boekhoudkundige Normen aanbevolen gespreide verwerking via de resultatenrekening.

Aantal dagen toegestaan krediet (debiteurenkrediet) en verkregen krediet (leverancierskrediet) (ratio's 19 en 20)

Deze ratio's worden enkel berekend voor de verenigingen die aankoop/verkoop-verrichtingen van goederen en diensten hebben en hun omzet in hun jaarrekening vermelden. Ze geven:

- enerzijds, het gemiddeld aantal dagen tussen het ontstaan van exploitatievorderingen en de betaling ervan door de debiteuren (aantal dagen debiteurenkrediet⁴²);
- anderzijds, het gemiddeld aantal dagen tussen het ontstaan van exploitatieschulden en de betaling ervan (aantal dagen leverancierskrediet).

⁴¹ Het nettobedrijfskapitaal komt overeen met het verschil tussen de vlottende activa in beperkte zin en vreemd vermogen op korte termijn.

⁴² Terwijl voor een onderneming het "aantal dagen klantenkrediet" wordt berekend, wordt voor een vereniging de voorkeur gegeven aan het "aantal dagen debiteurenkrediet", waarbij met "debiteuren" niet enkel klanten, maar ook subsidies verlenende entiteiten worden bedoeld, terwijl bepaalde verenigingen de ontvangen exploitatiesubsidies boeken als omzet.

Zij moeten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, omdat hun berekening gesteund is op de vergelijking van een "flow" (het bedrag van de tijdens het boekjaar gerealiseerde verkopen of gedane inkopen van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen en van diensten en diverse goederen) en een "stock" (de per einde boekjaar uitstaande handelsvorderingen en -schulden). Het is evident dat de toestand per einde boekjaar niet noodzakelijk representatief is voor het dagelijks gemiddelde van het boekjaar.

De gemiddelde betalingstermijn van de debiteuren vormt een goede indicatie voor de liquiditeit van de "handels"-vorderingen op korte termijn. Een lange betalingstermijn van de leveranciers zal met de nodige voorzichtigheid dienen geïnterpreteerd te worden: het kan evengoed een teken van vertrouwen zijn vanwege de leveranciers als van moeilijkheden bij het respecteren van de opgelegde betalingstermijnen.

Aanschaffingen van materiële vaste activa / Materiële vaste activa per einde vorig boekjaar (ratio 21)

Deze ratio toont de investeringsinspanningen van de vereniging tijdens het boekjaar, ten opzichte van de aanschaffingswaarde van de materiële activa op het einde van het vorige boekjaar.

Afschrijvingsgraad van de immateriële en materiële vaste activa (ratio 22)

Deze ratio is een graad voor de staat van veroudering van de vaste activa waarover de vereniging beschikt. Een ratiowaarde die 100 % benadert is een teken dat belangrijke investeringen nodig zijn voor de voortzetting van de activiteiten van de vereniging.

5.4.4 Gemiddelde ratio's en spreiding van ratio's in kwartielen

Wanneer de financiële **ratio's worden berekend op basis van de geglobaliseerde bedragen** voor een sector (gewogen gemiddelden), brengen zij de graad van rendabiliteit, liquiditeit en solvabiliteit van die sector tot uiting. Het is evenwel niet duidelijk of de bekomen gemiddelde ratiowaarden kenmerkend zijn voor het merendeel van de verenigingen die van de populatie deel uitmaken, dan wel in belangrijke mate bepaald worden door één of meer grote verenigingen. Vandaar het belang om spreidingen in kwartielen en decielen te berekenen.

Een **spreiding in kwartielen** is voor elke ratio het resultaat van de volgende bewerkingen: berekening van de ratiowaarde voor elke vereniging, rangschikking van de bekomen ratiowaarden in stijgende orde en bepaling van drie referentiewaarden, Q_1 , Q_2 en Q_3 , die zodanig worden gekozen dat

- 75 % van de verenigingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_1 ;
- 50 % van de verenigingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_2 ;
- 25 % van de verenigingen een ratiowaarde hebben die groter is dan of gelijk is aan Q_3 .

Voor iedere ratio en elke sectorale groepering verdelen de waarden Q_1 , Q_2 en Q_3 de groep van verenigingen dus in vier opeenvolgende subgroepen, die elk bestaan uit 25 % van het totaal aantal verenigingen dat deel uitmaakt van de berekeningen. Deze waarden vormen referentiewaarden voor een vereniging die zich in haar sector wil situeren.

Ook het aantal verenigingen waarvoor een ratiowaarde bestaat die deel uitmaakt van de berekening van de spreiding wordt vermeld.

De overige hiernavolgende spreidingsmaten zijn eveneens beschikbaar: de decielen, het rekenkundige gemiddelde, het gecorrigeerde rekenkundig gemiddelde, de standaardafwijking, de gecorrigeerde standaardafwijking en de minimum- en maximumwaarden.

5.4.5 Methodologische opmerkingen

- a. De gedetailleerde definitie van elke ratio wordt gegeven in punt 5.3.6 hierna. Naast de benaming van de rubrieken die voor hun berekening van belang zijn, wordt de code vermeld waarmee deze rubrieken voorkomen in de standaardmodellen die de Nationale Bank uitgeeft.
- b. De definitie van de ratio's die worden berekend voor de verkorte jaarrekeningen is niet altijd identiek met die van de overeenkomstige ratio's welke op basis van de gegevens van de volledige modellen worden berekend.

Ook krijgen ratio's die voor het totaal der volledige en verkorte modellen worden berekend, om technische redenen dezelfde inhoud als de ratio's die voor de verkorte modellen gelden.

Daar in het verkorte model het onderscheid tussen "Kosten van schulden" en "Andere financiële kosten" niet gegeven wordt, dient het berekenen van de ratio m.b.t. de rendabiliteit van het totaal der activa vóór kosten van schulden, zowel voor wat betreft de verkorte jaarrekeningen als voor de verkorte en volledige samen, met het totaal van de financiële kosten te gebeuren.

Deze voor de verkorte en volledige jaarrekeningmodellen samen berekende ratio dient toch met voorzichtigheid te worden geïnterpreteerd, gezien het belang dat de "andere financiële kosten" hebben voor de volledige modellen.

- c. De verenigingen die van de mogelijkheid gebruik maken om een verkorte jaarrekening neer te leggen zijn niet verplicht hun omzet of het bedrag van de verbruikte handelsgoederen en grond- en hulpstoffen en aangekochte diensten en diverse goederen ten laste van het boekjaar te vermelden.

De hierna volgende ratio's, waarvoor deze facultatieve rubrieken tussenkomen, hebben dan ook enkel betrekking op de verenigingen die deze gegevens hebben vermeld:

- brutomarge op bedrijfsopbrengsten;
 - resultaat uit de gewone bedrijfsuitoefening op de bedrijfs- en financiële opbrengsten;
 - toegevoegde waarde op bedrijfsopbrengsten;
 - rendabiliteit van de totale opbrengsten;
 - aantal dagen debiteurenkrediet;
 - aantal dagen leverancierskrediet.
- d. Opdat de resultaten hun betekenis zouden behouden, werden sommige **verenigingen uit bepaalde ratioberekeningen geweerd**:
 - voor de ratio's waarbij de verhouding wordt gemaakt tussen één of meerdere rubrieken uit de resultatenrekening en één of meerdere rubrieken uit de balans: de verenigingen met een boekjaar verschillend van 12 maanden
 - voor de ratio's die rekening houden met het personeel (personeelskosten of tewerkgesteld personeel) en de toegevoegde waarde: de verenigingen die geen personeelskosten of tewerkgesteld personeel hebben vermeld.
 - e. Behalve in voormelde gevallen wordt de waarde van bepaalde ratio's evenmin berekend als zich het volgende voordoet:

Reden van niet-berekening van de ratiowaarde	Vermelding
Het aantal significante waarden is onvoldoende voor de groepering	n.s. (niet-significant)
Noemer nul of afwezig en/of teller nul of afwezig	onb. (onbepaald)
Waarde (ver) boven de normale waarde	n.v. (niet-voorstelbaar)

5.4.6 Definitie van de ratio's voor verenigingen en stichtingen

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
A. EXPLOITATIE		
1. BRUTOMARGE OP BEDRIJFSOPBRENGSTEN (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn	70/74 > 0	70/74 > 0
Teller Bedrijfswinst (-verlies) Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 9901 + 630 + 631/4 + 635/8	+ 9901 + 630 + 631/4 + 635/8
Noemer Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	+ 70/74
Ratio = T/N * 100		
2. RESULTAAT UIT DE GEWONE BEDRIJFSUITOEFENING OP DE BEDRIJFS- EN FINANCIËLE OPBRENGSTEN (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn	70/74 + 75 > 0	70/74 > 0
Teller Winst (Verlies) uit de gewone bedrijfsuitoefening	+ 9902	+ 9902
Noemer Bedrijfsopbrengsten Financiële opbrengsten	+70/74 +75	+70/74 +75
Ratio = T/N * 100		
3. TOEGEVOEGDE WAARDE / BEDRIJFSOPBRENGSTEN (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn	70/74 > 0	70/74 > 0
Teller (bruto toegevoegde waarde = interne rubriek) Bedrijfsopbrengsten Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen Diensten en diverse goederen Raming van de bruto toegevoegde waarde: Brutomarge	(9800 =) + 70/74 - 60 - 61	(9800 =) + 9900
Noemer Bedrijfsopbrengsten	+70/74	+70/74
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
4. TOEGEVOEGDE WAARDE PER PERSONEELSLID (EUR)		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
De toegevoegde waarde moet positief zijn	9800 > 0	9800 > 0
Het gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten moet groter zijn dan nul	9087 > 0	9087 > 0
Teller		
Bruto toegevoegde waarde	+ 9800	+ 9800
Noemer		
Gemiddeld personeelsbestand berekend in voltijdse equivalenten	+ 9087	+ 9087
Ratio = T/N (EUR)		
5. AANDEEL VAN DE PERSONEELSKOSTEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE (%)		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	9800 > 0	9800 > 0
De post "Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen" moet positief zijn	62 > 0	62 > 0
Teller		
Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	+ 62	+ 62
Voorzieningen voor pensioenen: nettotoevoegingen of nettobestedingen en -terugnemingen	+ 635	n.b.
Noemer		
Bruto toegevoegde waarde	+ 9800	+ 9800
Ratio = T/N * 100		
6. AANDEEL VAN DE AFSCHRIJVINGEN, WAARDEVERMINDERINGEN EN VOORZIENINGEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	9800 > 0	9800 > 0
Teller		
Toevoegingen van bovenvermelde kosten ten laste van de exploitatierekening	+ 630 + 631/4 + 635/8 - 635	+ 630 + 631/4 + 635/8
Noemer		
Bruto toegevoegde waarde	+ 9800	+ 9800
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
7. AANDEEL VAN DE FINANCIËLE KOSTEN IN DE TOEGEVOEGDE WAARDE (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	9800 > 0	9800 > 0
Teller		
Financiële kosten	+ 65	+ 65
Noemer		
Bruto toegevoegde waarde	+ 9800	+ 9800
Ratio = T/N * 100		
B. RENDABILITEIT		
8. RENDABILITEIT VAN DE TOTALE OPBRENGSTEN (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	70/74 + 75 + 76 > 0	70/74 > 0
Teller		
Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Noemer		
Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	+ 70/74
Financiële opbrengsten	+ 75	+ 75
Uitzonderlijke opbrengsten	+ 76	+ 76
Ratio = T/N * 100		
9. NETTORENDABILITEIT VAN HET TOTAAL DER ACTIVA VOOR KOSTEN VAN SCHULDEN (%)		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn	20/58 > 0	20/58 > 0
Teller		
Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Financiële kosten		+ 65
waarvan: kosten van schulden	+ 650 + 653	
Noemer		
Bruto toegevoegde waarde	+ 20/58	+ 20/58
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
10.AANDEEL VAN DE TOTALE SCHULDEN GEDEKT DOOR DE CASHFLOW (%)		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn	17/49 > 0	17/49 > 0
Teller		
Winst (Verlies) van het boekjaar	+ 9904	+ 9904
Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	+ 630 + 631/4 + 6501 + 635/8 + 651 + 6560 - 6561 + 660 + 661 + 662	+ 631/4 + 635/8 + 656 + 8079 + 8279 + 8475
Terugnemingen van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	-760 -761 -762	-08089 - 8289 - 8485
Minderwaarden op gerealiseerde vaste activa	+ 663	n.b.
Noemer		
Totale schulden	+ 17/49	+ 17/49
Ratio = T/N *100		
C. SPECIFIEK VOOR DE NON-PROFITSECTOR		
11.AANDEEL VAN DE LIDGELDEN, SCHENKINGEN, LEGATEN EN SUBSIDIES IN HET TOTAAL DER BEDRIJFSOPBRENGSTEN (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	70/74 > 0	70/74 > 0
Teller		
Lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies	+ 73	+ 73
Noemer		
Bedrijfsopbrengsten	+ 70/74	+ 70/74
Ratio = T/N * 100		
12.AANDEEL VAN DE PERSONEELSKOSTEN GEDEKT DOOR DE LIDGELDEN, SCHENKINGEN, LEGATEN EN SUBSIDIES (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	62 > 0	62 > 0
Teller		
Lidgelden, schenkingen, legaten en subsidies	+ 73	+ 73
Noemer		
Personeelskosten	+ 62	+ 62
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
D. FINANCIËLE STRUCTUUR		
13. LIQUIDITEIT IN RUIME ZIN		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn	$42/48 + 492/3 > 0$	$42/48 + 492/3 > 0$
Teller Vorraden en bestellingen in uitvoering Vorderingen op ten hoogste één jaar Geldbeleggingen Liquide middelen Overlopende rekeningen van het actief	+ 3 + 40/41 + 50/53 + 54/58 + 490/1	+ 3 + 40/41 + 50/53 + 54/58 + 490/1
Noemer Schulden op ten hoogste één jaar Overlopende rekeningen van het passief	+ 42/48 + 492/3	+ 42/48 + 492/3
Ratio = T/N		
14. LIQUIDITEIT IN ENGE ZIN		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn	$42/48 > 0$	$42/48 > 0$
Teller Vorderingen op ten hoogste één jaar Geldbeleggingen Liquide middelen	+ 40/41 + 50/53 + 54/58	+ 40/41 + 50/53 + 54/58
Noemer Schulden op ten hoogste één jaar	+ 42/48	+ 42/48
Ratio = T/N		
15. SOLVABILITEIT VERBETERD VOOR VASTE ACTIVA DIE NIET IN VOLLE EIGENDOM ZIJN VAN DE VERENIGING (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn	$10/49 - 22/92 - 232 - 242 - 262 > 0$	$10/49 - 22/92 - 232 - 242 - 262 > 0$
Teller Eigen vermogen Materiële vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging	+ 10/15 - (22/92 + 232 + 242 + 262)	+ 10/15 - (22/92 + 232 + 242 + 262)
Noemer Totaal van de passiva	+ 10/49	+ 10/49
Materiële vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging	- (22/92 + 232 + 242 + 262)	- (22/92 + 232 + 242 + 262)
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
16.AANDEEL VAN DE MATERIELE VASTE ACTIVA DIE IN VOLLE EIGENDOM ZIJN VAN DE VERENIGING (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	22/27 > 0	22/27 > 0
Teller		
Materiële vaste activa	+ 22/27	+ 22/27
Materiële vaste activa die niet in volle eigendom zijn van de vereniging	- (22/92 + 232 + 242 + 262)	- (22/92 + 232 + 242 + 262)
Noemer		
Materiële vaste activa	+ 22/27	+ 22/27
Ratio = T/N * 100		
17.Permanent Vermogen op uitgebreide vaste activa (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	20/28 + 29 > 0	20/28 + 29 > 0
Teller		
Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Voorzieningen	+ 16	+ 16
Schulden op meer dan één jaar	+ 17	+ 17
Noemer		
Vaste activa	+ 20/28	+ 20/28
Vorderingen op meer dan één jaar	+ 29	+29
Ratio = T/N * 100		
18.AANDEEL VAN DE KAPITAALSUBSIDIES IN HET EIGEN VERMOGEN (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u>		
De noemer moet positief zijn	10/15 > 0	10/15 > 0
Teller		
Kapitaalsubsidies	+15	+ 15
Noemer		
Eigen vermogen	+ 10/15	+ 10/15
Ratio = T/N * 100		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
19. AANTAL DAGEN DEBITEURENKREDIET (%)		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
Het omzetcijfer moet ingevuld en positief zijn	70 > 0	70 > 0
Teller		
Handelsvorderingen	+ 40	+ 40
Door de vereniging geëndosseerde handelseffecten in omloop	+ 9150	+ 9150
Noemer		
Omzet	+ 70	+ 70
Andere bedrijfsopbrengsten	+ 74	n.b.
Door de vereniging in rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde	+ 9146	n.b.
Ratio = T/N *365 dagen		
20. AANTAL DAGEN LEVERANCIERSKREDIET (%)		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u>		
De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	12 maanden	12 maanden
De noemer moet positief zijn	600/8 + 61 + 91/45 > 0	60/61 > 0
Teller		
Handelsschulden	+ 44	+ 44
Noemer		
Aankopen van handelsgoederen, grond- en hulpstoffen	+ 600/8	
Handelsgoederen, grond- en hulpstoffen, diensten en diverse goederen		+ 60/61
Diensten en diverse goederen	+ 61	
Aan de vereniging in rekening gebrachte belasting op de toegevoegde waarde (aftrekbaar)	+ 9145	n.b.
Ratio = T/N * 365 dagen		

	Codes die voorkomen in het	
	volledig model	verkort model
E. INVESTERINGEN		
21. AANSCHAFFINGEN VAN MATERIELE VASTE ACTIVA / MATERIELE VASTE ACTIVA PER EINDE VORIG BOEKJAAR (%)		
<u>Voorwaarden voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn De duur van het boekjaar moet gelijk zijn aan 12 maanden	8199P + 8259 P - 8329P > 0 12 maanden	8199P + 8259 P - 8329P > 0 12 maanden
Teller Tijdens het boekjaar aangeschafte materiële vaste activa Meerwaarden op materiële vaste activa verworven van derden Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa, verworven van derden	+ 8169 ⁴³ + 8229 ⁴⁴ - 8299 ⁴⁵	+ 8169 + 8229 - 8299
Noemer Aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa per einde vorig boekjaar Meerwaarden op materiële vaste activa per einde vorig boekjaar Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa per einde vorig boekjaar	+ 8199P ⁴⁶ + 8259P ⁴⁷ - 8329P ⁴⁸	+ 8199P + 8259P - 8329P
Ratio = T/N * 100		
22. AFSCHRIJVINGSGRAAD VAN DE IMMATERIELE EN MATERIELE VASTE ACTIVA (%)		
<u>Voorwaarde voor het berekenen van de ratio</u> De noemer moet positief zijn	8059 + 8199 > 0	8059 + 8199 > 0
Teller Afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële vaste activa Afschrijvingen en waardeverminderingen op materiële vaste activa	+ 8129 ⁴⁹ + 8329 ⁵⁰	+ 8129 + 8329
Noemer Aanschaffingswaarde van de immateriële vaste activa Aanschaffingswaarde van de materiële vaste activa	+ 8059 ⁵¹ + 8199 ⁵²	+ 8059 + 8199
Ratio = T/N * 100		

⁴³ 8169 = 8161 tot 8166.

⁴⁴ 8229 = 8221 tot 8226.

⁴⁵ 8299 = 8291 tot 8296.

⁴⁶ 8199P = 8191P tot 8196P.

⁴⁷ 8259P = 8251P tot 8256P.

⁴⁸ 8329P = 8321P tot 8326P.

⁴⁹ 8129 = 8121 tot 8124.

⁵⁰ 8329 = 8321 tot 8326.

⁵¹ 8059 = 8051 tot 8054.

⁵² 8199 = 8191 tot 8196.

6. Leveringswijze van de statistieken

De statistieken met betrekking tot de boekjaren afgesloten vanaf 2009 kunnen gratis online geconsulteerd worden op de website van de Nationale Bank, via de toepassing NBB.Stat. Deze toepassing is toegankelijk:

- via de homepage > Statistieken > NBB.Stat > Statistieken van de jaarrekeningen;
- of rechtstreeks via de url: <http://stat.nbb.be/Index.aspx?ThemeTreeld=60&lang=nl>.

Voor het bekomen van statistieken met betrekking tot oudere boekjaren en voor meer informatie omtrent de modaliteiten, verzoeken wij u uw vraag per e-mail te richten aan de Balanscentrale, via het adres: client.ba@nbb.be.

7. Bijlagen

7.1 BIJLAGE 1 - Sectorale groeperingen waarvoor de statistieken beschikbaar zijn

7.1.1 Statistieken op basis van de jaarrekeningen van ondernemingen en de sociale balansen

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
PU 200	Totaal van de niet-financiële ondernemingen	0 tot 6 - (64 + 65) + 7 - (75) + 80 tot 82 + 855 + 9 - (94 + 98 + 99)	19.208	211.407	135.755	14.983	90.597	39.735
PU 210	Landbouw, jacht, bosbouw en visserij	01 + 02 + 03	100	3.645	1.980	79	1.657	537
DE 01	Landbouw, jacht en aanverwante diensten	01	89	3.270	1.735	72	1.469	470
DE 02	Bosbouw, exploitatie van bossen en aanverwante diensten	02	8*	276	200	7*	126	54
DE 05	Visserij en het kweken van vis en schaal- en schelpdieren	03	3*	99	45	0*	62	13
PU 220	Energie- en waterhuishouding	05 + 06 + 091 + 0721 + 19 + 2446 + 38222 + 35 + 36	224	318	112	90	37	10*
DE 23	Vervaardiging van cokes, geraffineerde aardolieproducten en splijt- en kweekstoffen	19 + 2446 + 38222	20	20	6*	15	3*	2*
PU 2201	Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en warm water	35	185	277	95	63	27	7*
PU 2202	Waterleidingsbedrijven (winning, zuivering en distributie van water)	36	17	18	7*	12	7*	1*
PU 2211	Petroleumraffinaderijen, groot- en kleinhandel in petroleumproducten	192 + 473 + 4671 + 47781	155	1.235	566	124	717	228

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
PU 230	Productie van intermediaire goederen (met uitzondering van energie- en waterhuishouding en auto-industrie)	07 + 08 + 106 + 109 + 131 tot 133 + 16 + 17 + 201 tot 203 + 205 + 206 + 22 tot 24 + 255 tot 259 + 2712 + 2732 + 272 + 274 + 279 + 261+ 383	1.490	4.429	1.921	1.327	2.984	735
DE 14	Overige winning van delfstoffen	08	47	97	37	33	59	10*
DE 27	Metallurgie	24	75	102	42	69	50	18
DE 37	Recuperatie van recycleerbaar afval	383	81	283	69	72	183	23
PU 2301	Rubber- en plasticverwerkende industrie	22	213	369	105	186	251	36
DE 252	Vervaardiging van producten van kunststof	222	185	327	89	161	217	34
PU 2302	Nijverheid van de niet-metaalhoudende mineralen	23	222	656	305	197	459	135
DE 261	Glasindustrie	231	28	68	36	26	41	15
DE 262A	Vervaardiging van keramische producten	234 + 2331	2*	24	15	2*	14	3*
DE 265A	Betonindustrie	235 + 236	144	227	56	129	171	19
DE 267	Bewerken van natuursteen	237	11	288	178	9*	208	95
PU 2303	IJzer- en staalindustrie	241	17	14	9*	14	5*	0*
PU 2304	Productie en eerste verwerking van non-ferro metalen	244	25	16	9*	25	6*	3*
PU 2311	Winning en verwerking van niet-energetische mineralen, chemische industrie	07 + 08 + 099 + 20 + 21 + 23 + 241 tot 244	647	1.155	495	571	744	192

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
PU 2312	Chemische industrie	20 + 21	319	338	125	289	201	38
DE 241	Vervaardiging van chemische basisproducten	201	139	74	19	119	47	5*
DE 243	Vervaardiging van verf, vernis en drukinkt	203	29	53	19	27	35	10*
DE 244	Farmaceutische nijverheid	21	64	71	26	61	32	5*
DE 245	Vervaardiging van wasmiddelen en cosmetische artikelen	204	25	79	42	24	47	11
PU 2313	Metaalverwerkende nijverheid	(24 - 244) + 25 + (26 - 268) + 27 + 28 + 29 + 30 + 325 + 332 + 3311	1.032	4.777	2.199	922	3.151	831
PU 240	Auto-industrie	29	74	110	55	69	63	16
PU 250	Productie van uitrustingsgoederen (met uitzondering van auto-industrie)	251 tot 254 + 28 + 262 + 263 + 265 + 2711 + 301 tot 303 + 325 + 332	551	2.620	1.146	483	1.695	419
DE 30	Vervaardiging van kantoormachines en computers	262 + 2823	12	32	21	10*	10*	1*
PU 2511	Metaalverwerkende, fijnmechanische en optische industrie	245 + 25 + (26 - 268) + 27 + 28 + 29 + 30 + 325 + 332 + 3311	1.002	4.741	2.181	896	3.136	825
DE 28	Vervaardiging van producten van metaal	25	411	2.747	1.244	368	1.921	532
DE 2811	Vervaardiging van metalen constructiewerken	2511	75	640	287	65	386	97
DE 2812	Vervaardiging van metalen ramen, deuren, wanden	2512	50	414	180	43	315	93
DE 285	Oppervlaktebehandeling en bekleding van metaal	256	116	1.078	482	105	799	209
DE 29	Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen	28	230	699	245	211	471	83
DE 32	Vervaardiging van audio-, video- en telecommunicatieapparatuur	261 + 263 + 264	45	104	59	41	58	9*

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
DE 33	Vervaardiging van medische apparatuur, van precisie- en optische instrumenten en van uurwerken	265 tot 267 + 325 + 332	63	550	324	56	317	118
DE 35	Vervaardiging van overige transportmiddelen	30	43	71	33	28	37	8*
DE 9611	Vervaardiging van elektronische, optische en informaticaproducten	26	83	208	116	73	111	19
DE 9612	Vervaardiging van computers, randapparatuur en elektronische onderdelen	261 + 262	35	80	48	30	38	4*
PU 260	Productie van duurzame consumptiegoederen (met uitzondering van auto-industrie)	264 + 2652 + 267 + 275 + 309 + 31 + 321 + 322	128	913	561	117	532	202
PU 2611	Elektrotechnische industrie, fabrieken van bureaumachines en computers	182 + 262 tot 264 + 27 + 2823 + 2931	110	368	219	99	187	37
DE 31	Vervaardiging van elektrische machines en apparaten	263 + 27 + 2931	94	286	150	86	170	33
PU 270	Vervaardiging van voedings- en genotmiddelen (met uitzondering van zetmeel en voeders voor dieren)	10 - 106 - 109 + 11 + 12	504	2.077	1.203	465	1.481	725
DE 151A	Vlees- en visnijverheid	101 + 102	127	307	94	119	206	42
DE 155	Zuivelnijverheid	105	44	117	56	40	71	26
DE 153A	Nijverheid van oliën en plantaardige producten	103 + 104 + 106	84	118	46	79	66	15
DE 158A	Vervaardiging van brood, banketbakkerswerk, beschuit en koekjes	1071 + 1072	72	1.066	784	65	819	556
DE 159	Vervaardiging van dranken	11	55	150	94	51	79	24
DE 16	Vervaardiging van tabaksproducten	12	15	11	3*	13	9*	2*
PU 280	Productie van niet-duurzame consumptiegoederen (met uitzondering van voedings- en genotmiddelen)	139 + 14 + 15 + 18 + 204 + 21 + 3213 + 323 + 324 + 329 + 581 + 59203	438	2.723	1.796	378	1.317	470

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
PU 2801	Textielnijverheid	13	154	489	209	138	305	74
DE 171A	Bewerken, spinnen, weven van textiel en textielveredeling	131 + 132 + 133	64	197	67	55	113	18
DE 174	Vervaardiging van textiel (met uitzondering van kleding)	1392	25	154	95	23	106	40
DE 175	Vervaardiging van overige textielproducten	139 - 1392	65	137	46	60	86	16
PU 2802	Leder-, schoen- en kledingnijverheid	14 + 15	37	334	195	30	165	63
DE 18	Vervaardiging van kleding en bontnijverheid	14	33	291	170	26	141	58
DE 182	Vervaardiging van kleding (met uitzondering van kleding van leder)	141 - 1411	30	257	149	23	124	54
DE 19	Ledernijverheid en vervaardiging van schoeisel	15 + 1411	4*	49	32	4*	25	6*
PU 2803	Houtindustrie, fabricatie van houten meubelen	16 + 31 + 3291	176	1.231	701	159	786	252
DE 20	Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout, kurk en riet	16	86	555	307	76	347	94
DE 201	Zagen van hout en industriële voorbereiding	161	29	150	65	24	103	19
DE 203	Vervaardiging van schrijn- en timmerwerk	1623	19	258	154	18	162	45
DE 202A	Overige werken van hout	1621 + 1622 + 1624 + 1629	38	146	88	34	82	30
DE 361A	Vervaardiging van meubels	31 + 3291	90	676	394	83	439	158
PU 2811	Papier- en papierwarenindustrie, grafische nijverheid, uitgeverijen	17 + 18 + 581	269	1.816	1.240	235	892	306
DE 21	Papier- en kartonnijverheid	17	76	113	35	74	89	14
DE 22	Uitgeverijen, drukkerijen en reproductie	18 + 581 + 59203	204	1.812	1.290	163	816	301
DE 221	Uitgeverijen	581 + 59203	87	568	410	63	217	78

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
DE 222	Drukkerijen en aanverwante diensten	181	116	1.212	843	100	597	223
PU 2850	Andere verwerkende industrieën	10 tot 18 + 22 + 31 + 32 + 581 + 59203	1.514	7.193	4.209	1.350	4.322	1.636
DE 15	Vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken	10 + 11	580	2.189	1.241	535	1.554	738
DE 36	Vervaardiging van meubels, overige industrie	31 + 32	149	1.321	824	135	786	314
DE 362	Bewerking van edelstenen en vervaardiging van juwelen	3211 + 3212	19	135	104	17	57	30
DE 363A	Vervaardiging van ontspanningsartikelen, overige industrie	3213 + 322 + 323 + 324 + 329	18	163	118	17	77	38
PU 2860	Reparatie en installatie van machines en apparaten	33	78	690	374	75	349	107
PU 290	Geheel van de verwerkende industrie	07 + 08 + 1 + 2 + 30 tot 33 + 383	3.173	12.871	6.577	2.844	8.150	2.577
PU 300	Bouwnijverheid	41 tot 43	1.597	28.923	20.460	1.084	14.067	7.837
DE 452	Burgerlijke en utiliteitsbouw; weg- en waterbouw	412 + 42 + 439	707	10.714	7.367	583	5.630	3.124
DE 4521	Burgerlijke en utiliteitsbouw; constructie van bruggen en tunnels; civieltechnische werken ten behoeve van nutsbedrijven	412 + 4213 + 422	451	5.707	3.880	357	2.923	1.611
DE 4522	Dakbedekking en bouw van dakconstructies	4391	17	1.526	1.281	17	1.068	773
DE 453	Bouwinstallatie	432	240	7.001	5.360	216	3.763	2.118
DE 4531	Elektrische installatie	4321	120	3.239	2.485	110	1.708	980
DE 4533	Loodgieterswerk	4322	89	3.069	2.417	81	1.795	1.019
DE 454	Afwerking van gebouwen	433	135	6.655	5.591	119	3.693	2.325
DE 4542	Schrijnwerk	4332	77	3.344	2.474	70	2.002	1.087
DE 4543	Vloerafwerking en wandbekleding	4333	14	913	886	11	466	341

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
DE 4544	Schilderen en glaszetten	4334	28	1.141	1.027	25	685	477
PU 310	Handel en reparatie van auto's en consumptieartikelen	45 tot 47	5.923	50.203	26.249	5.256	27.896	8.487
DE 50	Verkoop en reparatie van auto's en motorfietsen, verkoop van motorbrandstoffen	45 + 473	885	7.595	4.256	800	4.313	1.533
DE 501	Handel in auto's	451	538	3.094	1.478	491	1.613	319
DE 502	Onderhoud en reparatie van auto's	452	186	2.707	1.753	166	1.626	806
DE 503	Handel in onderdelen en accessoires van auto's	453	119	876	456	113	547	155
DE 51	Groothandel en handelsbemiddeling	46	3.938	19.004	8.741	3.458	9.332	1.827
DE 511	Handelsbemiddeling	461	173	2.958	2.221	107	504	213
DE 52	Kleinhandel (met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen)	47 - 473	1.100	23.604	13.252	998	14.251	5.127
PU 3101	Groothandel	46 - 461	3.765	16.046	6.520	3.351	8.828	1.614
DE 512	Groothandel in landbouwproducten en levende dieren	462	113	881	344	107	403	47
DE 513	Groothandel in voedingsmiddelen, dranken en genotmiddelen	463	607	2.796	1.126	510	1.514	278
DE 514	Groothandel in andere consumptieartikelen	464	894	4.457	2.192	807	2.280	505
DE 514A	Groothandel in textiel, kleding en schoeisel	4641 + 4642	158	1.074	594	141	485	126
DE 514B	Groothandel in meubelen en elektrische huishoudelijke apparaten	4643 + 46494	166	844	412	152	411	84
DE 514C	Groothandel in farmaceutische en schoonheidsproducten	4645 + 4646	356	854	354	322	507	116
DE 514D	Groothandel in overige consumentenartikelen	4644 + 4647 + 4648 + 4649 - 46494	213	1.669	820	191	876	179
DE 515	Groothandel in intermediaire producten, afval en schroot	467	1.237	3.498	1.205	1.069	1.969	316
DE 515A	Groothandel in brandstoffen, metalen en metaalertsen	4671 + 4672	206	447	122	171	225	28

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
DE 5153	Groothandel in hout, verf, vernis en bouwmaterialen	4673	364	1.498	526	339	949	159
DE 515B	Groothandel in overige intermediaire producten	4674 + 4675 + 4676	644	1.410	506	538	718	114
DE 518	Groothandel in machines, apparaten en toebehoren	465 + 466	853	3.905	1.392	804	2.451	439
DE 518A	Groothandel in kantoor machines en kantoor materieel	4651 + 4665 + 4666	159	866	429	148	429	104
DE 5187	Groothandel in overige machines voor industrie en handel	4669	543	2.159	690	517	1.433	249
DE 519	Overige groothandel	469	61	509	261	54	211	29
PU 3102	Kleinhandel	47 - 473	1.100	23.604	13.252	998	14.251	5.127
DE 521	Niet-gespecialiseerde kleinhandel	471	196	3.052	1.348	178	1.923	444
DE 5211	Niet-gespecialiseerde kleinhandel in voedings- en genotmiddelen	4711	159	2.884	1.271	142	1.815	415
DE 522	Kleinhandel in voedings- en genotmiddelen in gespecialiseerde winkels	472	59	2.587	1.695	54	1.630	844
DE 523	Kleinhandel in farmaceutische producten, cosmetica en toiletartikelen	4773 tot 4775	77	3.597	839	56	2.722	378
DE 5231	Apotheken	4773	58	3.200	567	38	2.536	290
DE 5241	Kleinhandel in textiel	4751	15	407	327	10*	185	115
DE 5242	Kleinhandel in kleding	4771	200	2.748	1.699	190	1.636	750
DE 5243	Kleinhandel in schoeisel en lederwaren	4772	39	656	414	38	416	201
DE 5244	Kleinhandel in meubels en artikelen voor wooninrichting	4759	78	1.653	964	73	991	330
DE 5245	Kleinhandel in elektrische huishoudapparaten, audio- en videoapparatuur	4754 + 4743 + 4763	51	741	451	48	423	130
DE 5246	Kleinhandel in ijzerwaren en verf	4752	138	1.172	510	133	823	207
DE 5247	Kleinhandel in boeken, kranten en kantoorbenodigdheden	4761 + 4762	13	879	772	12	468	314
DE 524A	Overige gespecialiseerde kleinhandel	4741 + 4742 + 4753 + 4764 + 4765 + 47761 +47762 + 4777 + 4778	178	4.973	3.381	158	2.654	1.199

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
DE 525A	Overige kleinhandel	4779 + 478 + 479 + 952	66	1.365	1.086	57	472	290
PU 320	Verblijfsaccommodaties, restaurants en cafés	55 + 56	275	12.758	10.449	233	7.777	5.940
DE 551A	Hotels en overige accommodaties	551 + 552 + 553 + 559	162	1.255	809	137	765	343
DE 553A	Restaurants en drankgelegenheden	561 + 563	72	10.516	9.012	57	6.421	5.290
DE 555	Kantines en catering	562	40	970	618	38	589	304
PU 330	Vervoer en telecommunicatie	49 tot 53 + 61 + 79	1.560	7.586	4.158	1.363	4.248	1.442
PU 3301	Vervoer	49 tot 52 + 79	1.470	6.828	3.657	1.293	3.953	1.314
DE 60	Vervoer te land	49	630	4.484	2.681	576	2.676	1.049
DE 602	Stads- en wegvervoer	493 + 494	612	4.465	2.671	565	2.671	1.049
DE 6024	Goederenvervoer over de weg en verhuisdiensten	494	492	3.595	1.981	451	2.268	739
DE 61	Vervoer over water	50	52	179	100	28	68	15
DE 62	Luchtvaart	51	16	82	76	22	10*	5*
DE 63	Vervoerondersteunende activiteiten	52 + 79	772	2.083	800	667	1.199	245
DE 633	Reisbureaus en touroperators	79	62	711	290	64	466	108
DE 634	Organisatie van het vrachtvervoer	5229	340	716	243	305	435	75
PU 3302	Post en telecommunicatie	61 + 53	90	758	501	70	295	128
PU 340	Diensten aan ondernemingen en particulieren	37 + (38 - 383 - 38222) + 39 + 411 + 582 + 59 + 60 + 62 + 63 + 66 tot 69 + (7- 75 - 79) + 80 tot 82 + 855 + 90 tot 93 + 95 + 96 + 97	6.736	98.044	66.911	4.088	26.941	12.919

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
DE 804	Private onderwijsinstellingen (autorijsscholen, volwassenenvorming)	855	23	814	616	57	538	131
PU 3401	Hulpbedrijven van het bank- en verzekeringswezen	66	183	4.554	4.099	153	2.440	1.954
DE 671	Hulpbedrijven i.v.m. financiële instellingen	661	82	1.193	991	65	702	602
DE 672	Hulpbedrijven i.v.m. het verzekeringswezen	662	81	3.278	3.066	75	1.728	1.343
PU 3402	Verhuur van en handel in onroerende goederen	68 + 411 + 811	2.222	25.204	15.247	561	3.372	1.347
DE 701	Activiteit in onroerend goed voor eigen rekening	411 + 681	684	5.890	2.726	130	537	148
DE 702	Verhuur van eigen onroerend goed	682	1.100	11.743	7.451	326	1.367	404
DE 703	Beheer van onroerend goed voor rekening van derden	683 + 811	336	5.273	3.355	99	1.401	764
PU 3403	Zakelijke dienstverlening, verhuur, afvalwater- en afvalverzameling, straatreiniging	37 tot 39 + 582 + 62 + 631 + 69 tot 74 + 77 + 78 + 80 + 812 + 813 + 82 + 951	3.916	59.510	40.461	2.965	16.860	7.284
DE 71	Verhuur zonder bedieningspersoneel	77	218	1.591	865	149	572	197
DE 73	Speur- en ontwikkelingswerk	72	69	304	207	76	162	48
DE 74A	Overige zakelijke dienstverlening	69 + 70 + 71 + 73 + 74 + 78 + 80 + 812 + 813 + 82 + 951 - 9511	2.786	48.771	32.549	1.986	13.553	6.106
DE 7411	Rechtskundige dienstverlening	691	50	4.019	2.706	52	1.874	719
DE 7412	Boekhoudkundige dienstverlening	692	85	4.988	3.069	51	2.059	1.157
DE 741A	Marktonderzoek- en adviesbureaus	732 + 702	954	20.794	13.555	482	2.848	1.158
DE 7415	Coördinatiecentra	701	386	1.240	446	238	74	9*
DE 742A	Technische dienstverlening	711 + 712	416	6.153	4.833	376	1.975	865

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
DE 744	Reclamewezen	731	149	1.942	1.330	126	658	304
DE 745	Selectie en terbeschikkingstelling van personeel	78	143	563	329	152	439	82
DE 746A	Overige dienstverlening aan bedrijven	80 + 82 + 74	423	5.969	4.019	342	1.667	687
DE 7481	Fotografen	742	7*	360	360	7*	75	53
DE 747	Industriële reiniging	8122	58	753	510	50	439	242
DE 90	Afvalwater- en afvalverzameling, straatreiniging	37 + 38 + 39	219	601	165	188	370	53
PU 3404	Persoonlijke dienstverlening, cultuur, sport en recreatie	59 + 60 + 639 + 90 tot 93 + 952 + 96 + 97	392	7.962	6.488	352	3.731	2.203
DE 92	Recreatie, cultuur en sport	59 + 60 + 639 + 90 tot 93	328	4.658	3.526	302	1.975	747
DE 921A	Audiovisuele sector en culturele activiteiten	59 + 60 + 90 + 91	176	2.430	1.772	175	923	233
DE 926A	Recreatie en sport	92 + 931 + 932	140	1.942	1.464	121	1.028	502
DE 93	Persoonlijke diensten	96	54	3.060	2.720	41	1.662	1.381
DE 930A	Haar- en lichaamsverzorging	9602 + 9604	5*	2.000	1.920	3*	1.097	1.053
PU 3405	Informatie en communicatie	58 + 59 + 60+ 61 +62 + 63	1.002	10.748	8.346	866	3.030	1.117
DE 72	Activiteiten op het gebied van informatica	62 + 631 + 9511 + 582	716	8.541	6.747	646	2.389	905
DE 722	Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's	6201 + 582	318	2.900	1.918	290	1.142	373
DE 9601	Telecommunicatie	61	66	288	165	52	88	28
DE 9602	Uitgeverij	58	82	603	429	65	227	77
DE 9603	Activiteiten in verband met radio, televisie, video en film	59 + 60 + 639	148	1.556	1.189	111	377	136
DE 9604	Dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatica	62 + 631	706	8.301	6.563	638	2.338	876

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van ondernemingen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
PU 400	Geheel van de niet-financiële ondernemingen (met uitzondering van de coördinatiecentra)	0 tot 5 + (6 - 64 - 65) + (7 - 701 - 75) + 80 + 81 + 82 + 855 + (9 - 94 - 98 - 99)	18.822	210.167	135.309	14.745	90.523	39.726
PU 405	Activiteiten van holdings	64200	2.121	9.310	3.057	821	1.042	165
PU 410	Gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	86 + 87 + 88 + 75	262	13.827	14.976	1.105	4.991	2.900
DE 851A	Gezondheidszorg en veterinaire diensten	86 + 75	66	13.050	14.699	222	3.158	2.764
DE 853	Maatschappelijke dienstverlening	87 + 88	196	777	277	883	1.833	136
PU 420	Financiële sector	64	0	0	0	1.038	1.404	432
PU 425	Verzekeringswezen	65	0	0	0	77	9	13
PU 450	Geheel van de sectoren (Stat. jaarrekeningen ondernemingen: met uitzondering van banken en verzekeringen)	0 tot 9 - 99	21.918	235.641	154.560	17.705	98.177	43.108

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

7.1.2 Statistieken op basis van de jaarrekeningen van verenigingen en de sociale balansen

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van verenigingen		Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
PU 416	Menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	86 + 87 + 88	836	1.990	1.102	4.826
DE 9701	Menselijke gezondheidszorg	86	94	344	219	2.993
DE 8511	Ziekenhuizen	861	0	0	127	37
DE 9702	Praktijken van artsen en tandartsen	862	22	181	29	2.443
DE 9703	Overige menselijke gezondheidszorg	869	31	131	63	508
DE 853	Maatschappelijke dienstverlening	87 + 88	742	1.646	883	1.833
DE 9704	Maatschappelijke dienstverlening met huisvesting	87	485	614	604	908
DE 9705	Instellingen met huisvesting voor personen met een mentale handicap of psychiatrische problemen en voor drugs- en alcoholverslaafden	872	129	239	138	244
DE 9710	Rust- en verzorgingstehuizen en maatschappelijke dienstverlening voor ouderen en voor personen met een lichamelijke handicap	87101 + 873 + 881	279	204	398	577
DE 9706	Overige maatschappelijke dienstverlening met huisvesting	879	64	226	62	169
DE 88	Maatschappelijke dienstverlening zonder huisvesting	88	257	1.032	279	925
DE 9708	Kinderdagverblijven en kinderopvang	8891	40	232	31	286
DE 88A	Beschutte en sociale werkplaatsen	88995	104	122	112	117
PU 4082	Onderwijs	85	289	651	320	741
DE 85A	Kleuter- en lager onderwijs	851 + 852	31	124	32	79
DE 85B	Secundair onderwijs	853	184	94	196	72
DE 85C	Hoger onderwijs en post-secundair niet-hoger onderwijs	854	28	24	28	19
DE 85D	Overig onderwijs	855 + 856	43	395	61	564
PU 409	Kunst, amusement en recreatie	90 + 91 + 92 + 93	45	620	191	1.598

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen van verenigingen		Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen	
			volledig	verkort	volledig	verkort
DE 98A	Creatieve activiteiten, kunst en amusement	90	18	272	51	459
DE 98B	Bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten	91	15	114	19	111
DE 98C	Sport, ontspanning en recreatie	92 + 93	12	234	121	1.028
PU 415	Diverse verenigingen	94	139	1.525	125	943
PU 412	Rechten- en belangenverdediging	941 + 942 + 9492	54	437	57	359
DE 417	Religieuze organisaties	9491	12	267	9*	96
DE 417A	Verenigingen op het vlak van jeugdwerk	94991	5*	88	3*	63
DE 417B	Verenigingen en bewegingen voor volwassenen	94992	5*	103	5*	76
DE 417C	Verenigingen op het vlak van ontwikkelingssamenwerking	94995	17	51	15	30
PU 295	Landbouw en industrie	0 tot 3 + 41 + 42 + 43	14	18	4.199	24.098
PU 355	Handel en diensten	45 + 46 + 47 + 49 + 5 + 6 + 7 + 80 + 81 + 82	152	846	11.600	64.151
PU 320	Verblijfsaccommodaties, restaurants en cafés	55 + 56	12	83	233	7.777
PU 3405	Informatie en communicatie	58 tot 63	12	62	866	3.030
DEK	Financiële- en verzekeringsactiviteiten	64 + 65 + 66	10*	41	1.268	3.853
DEL	Exploitatie van en handel in onroerend goed	68	7*	98	433	2.898
DEM	Vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	69 tot 75	49	205	1.445	10.310
DEN	Administratieve en ondersteunende diensten	77 tot 82	58	335	852	4.693
DEO	Openbaar bestuur en defensie	84	30	52	114	30
PU 450	Geheel van de sectoren (Stat. jaarrekeningen verenigingen)	0 tot 9 - 99	1.507	5.715	17.705	98.177

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar

7.2 BIJLAGE 2 - Lijst van de groeperingen volgens de rechtsvorm

Code	Omschrijving	NACE-BEL 2008 Code	Aantal in 2016 opgenomen jaarrekeningen			Aantal in 2016 opgenomen sociale balansen		
			volledig	verkort	micro	volledig	verkort	micro
FJV 008	Coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	-	661	5.757	3.332	515	2.649	1.077
FJV 014	Naamloze vennootschappen	-	15.902	47.865	17.076	11.829	22.913	3.840
FJV 015	Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid	-	4.721	178.469	132.315	3.195	68.018	37.936
FJV 016	Coöperatieve vennootschappen	-	5*	360	398	2*	55	66
FJV 017	Verenigingen zonder winstoogmerk	-	1.477	5.643	-	1.465	3.827	-

* Voor de sectoren met een aantal opgenomen jaarrekeningen of sociale balansen kleiner dan 11 zijn de betreffende statistieken niet beschikbaar